

Unitárius Élet

69. évfolyam, 4. szám, 2015. július–augusztus. Megjelenik kéthavonta.

Nyár végén...

Illan a szabadság, vége a nyárnak, őszi szelek jelzik az iskolakezdet. Eljött az igazság pillanata a házi olvasmányokkal és a matematika feladatokkal kapcsolatban.

Miért is kell iskolába járni, kérdezik a gyermekeim? Tényleg, miért is, veszek erőt magamon, hogy ne rázzam le magamról a kérdést.

A friss könyv illatáért, az órarendért, a barátokért, a tanárokért, a küzdelemért érdemes felkelni naponta? Tere és ideje életünknek az iskola, jól elhatárolva, gyerekeknek, tanároknak, szülőknek egyaránt.

A testi-lelki felkészülés a napi ritmus iskolához igazításával, a vitaminraktárok feltöltésével, a lelki ráhangolódással megtörténik. Minden új helyzet, siker és kudarc, társas kapcsolat gyermekeinket és bennünket is gyarapít.

Unitárius hitünkben és vallásgyakorlásunkban – ami már az iskolákban is elérhető –, megtalálhatjuk azt a bizonyos lelki irányítót. Ez segít a nehéz feladatok megoldásában, hogy aztán az ismeretek gyarapítása öröm legyen. Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket kérte Jézus. Tegyük így, engedjük őket!

Bartha Mária Zsuzsánna

Ajánló a tartalomból:

- *Hétköznapi evangélium*
- *Akik előttünk jártak*
- *Isten országa (II. rész)*
- *Akik közöttünk élnek*
- *Egyházközseink életéből*
- *Szőke Lídia: Az ítélet*

Hagyd az Úrra utadat

Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik. (Zsolt 37,5)

A 37. Zsoltár 40 versből áll, melyben a szerző egyfelől az Istenben való bizalomról, az Istennek tetsző életről szól, másfelől az alattomos, gonosz emberek kipusztulását ígéri.

A zsoltár azt tanácsolja a hívő embereknek, akikről feltételezi, hogy az igazság útján járnak, hogy ne bosszankodjanak azon,

ha az alattomos embereknek szerencsés az útja, ne heveskedjenek, ne legyenek indulatosak!

Szeretem a zsoltárokat olvasni is, templomban énekelni is. Annyi szépség, költészet és bölcsesség rejlik bennük. A zsoltárok megzenésítése, éneklése a Reformáció egyik nagy vívmánya. Fontos volt, hogy a tanítás egyszerű formában eljusson mindenkihez, megjegyezhető, énekelhető módon. A reformátorok zsoltár kommentárokat is írtak.

Luther Mártonnak a zsoltár feldolgozásai mögött ott rejtett kora történelme. Amikor az ellenség elpusztításáról olvasott a zsoltárban, akkor a 16. század nagy ellenségére az Oszmán Birodalomra gondolt.

Itt vagyunk Eger városában, amely hősiek helytárlásról vált híressé Gárdonyi csodálatos regényében.

Habsburg Mária, Mohács özvegye (1505-1558) születésének 510. évfordulója van ebben az évben. II. Lajos – Jagello házból származó – magyar király felesége volt, aki feltételezhetően szimpatizált Luther tanaival. II. Lajos a mohácsi csatában veszítette életét, 1526-ban, mindössze 20 évesen. Mária királyné nagyon fiatalon maradt özvegy.

Luther ennek az ifjú özvegy királynénak ajánlja négy zsoltár magyarázatát, prédikációját vigasztalásul. Közöttük van a 37. zsoltár is.

A 16. század nagy ellensége a muszlim török birodalom volt. Sok reformátor az Antikrisztust látta benne. A Szervét Mihály elleni vádak között is szerepelt, hogy szimpatizált a zsidó és muszlim tanítással.

A 21. században már egészen másképp viszonyulnak a keresztény teológusok az iszlámhoz. Az ellenség képet felváltotta az a jézusi tanítás, mely a felebarátot látja a másik emberben, még akkor is, ha más a kultúrája és a vallása.

Az iszlám vallásban és szent könyvében a Koránban találunk párhuzamot és hasonlóságot kereszténységgel és a judaizmussal. Hisz mind a három Ábrahámi, monoteista vallás.

A Korán például említést tesz a zsoltárokról. Szúra 17:55 említi, hogy Alah Zabur zsoltárt adott Dávidnak.

Ötven bibliai személy és próféta szerepel a Koránban, persze eltérő kontextusban. A Talmudból, és apokrif keresztény irodalomból veszi a szerző a történetek egy részét.

Ábrahámra mint ősatyára tekintenek, akinek Hágártól született fia Ismáel, és utódai lesznek a muszlimok. Ismáel áldozati helyén épült a Kába szentély.

A Koránban található bibliai személyek közül József története hasonlít leginkább az ismert Ószövetségi történethez. A Koránban a 12. szúrában. 4-102 vers mondja el József történetét. Jézussal, mint Isten különleges küldöttével találkozunk a Koránban.

Pár évvel ezelőtt az iszlám vallás vezetői szerte a világban egy felhívással fordultak a keresztényekhez, melynek címe is egy Korán idézet volt, a 3. szúra, 64. vers: „*Ti Írás birtokosai! Jöjjetek egyezkedő szóra közöttünk és közöttetek! Egyezzzünk meg abban, hogy csak Allahot-Istent szolgáljuk!...*”

Mert minden Isten hívő vallás, csakis élet igenlő lehet. Tisztelnie kell Isten teremtet világot és benne az embert! És a rosszat, gonoszat első sorban önmagunkban keressük, önmagunkban győzzük le az önzést, az irigységet, a kevélységet, a gyűlöletet!

A 37. zsoltár tanácsot ad, hogy mit ne tegyünk, de sokkal inkább azt fogalmazza meg, hogy mit cselekedjünk! Ebben ad útmutatást egy nyári zenei fesztiválon, életünk könnyebb és nehezebb időszakában egyaránt.

Meher Baba, 20. századi indiai misztikus vallási vezető kedvenc mondása volt: „*Don't worry, be happy!*” (Ne aggodalmaskodj, légy boldog!) Ez a szállóige igazán ismertté dal formájában vált, 1988-ban Bobby McFerrin feldolgozásában.

Az ókori zsoltáros is azt tanácsolja, hogy legyünk boldogok. Ne aggodalmaskodjunk! Hagyjuk utunkat az Úrra és bizzunk benne! Mert ő munkálkodik.

A nyári szabadság, kikapcsolódás időszakában is gyönyörködünk az Úrban, mert Ő megadja nekünk szívünk kérését! Az Istennel szövetségben, barátságban élő ember jutalma a lelki békesség. Ámen.

Dr. Szent-Iványi Ilona

A beszéd elhangzott 2015. június 27-én az egri Kaláka fesztiválon a Ciszterci templomban, Gryllus Dániel, Gryllus Vilmos és Sebestyén Márta Tizenöt Zsoltár című előadása keretében.

Két úr szolgálata

Senki sem szolgálhat két úrnak: (...) Nem szolgálhatok az Istennek is, a Mammonnak is. (Mt 6,24)

Kedves Testvéreim, szeretett Atyámfiai! Egyszerűnek tűnik a példabeszéd, ennek ellenére mondanivalójában sok tanítást hordoz. Ma négyről ejtek szót, melyek közül kettőben ellentétpárt fedezhetünk fel. Ezzel a mondatral rá is világítottam arra a szétágazásra, mellyel találkozunk, akik lelkünk művelésére szenteltük ezt a vasárnap délelőttöt. Egy idézettel folytatom mondanivalómat: *„Nincs emberi kapcsolat, mely megrendítőbb, mélyebb lenne, mint a barátság. A szerelmek, igen, még a szülők és gyermekek kapcsolatában is mennyi az önzés és hiúság! Csak a barát nem önző; máskülönben nem barát. Nincs titkosabb és nemesebb ajándék az életben, mint a szükséavú, megértő, türelmes és áldozatkész barátság. S nincs ritkább... A barátság szolgálat, erős és komoly szolgálat, a legnagyobb emberi próba és szerep.”* (Márai Sándor).

A példabeszéd előzményeként több tanítást is sorolhatnánk, de egyet emelek ki. Ez pedig nem más, mint a szem-világosság társítása. Ezzel kapcsolatosan tanítja Jézus, hogy szemünk egyenlő a világban tapasztalható világossággal. Majd hozzáteszi kérdés formájában, hogy amennyiben a bennünk levő világosság sötétséggé változik, akkor mekkora a bennünk levő sötétség? Most ne válaszoljunk meg a kérdést!

Mai példabeszédünk tartalma bonyodalom elé állít. Megismétlem a szentleckét, s máris megismerjük a tartalmát, melynek megértéseként várhatunk arra, hogy lelki táplálékká nemesüljön bennünk a jézusi tanítás. Arról van ugyanis szó, hogy senki nem szolgálhat egyszerre két úrnak. Más szóval nem szolgálhatunk Istennek és a vagyonnak.

A példabeszéd mondanivalója két irányba mutat. Az egyik arra a területre vezet, ahol arról beszélhetünk, hogy Isten szeretete miként egyeztethető mindazzal, ami feltételezi, előlegezi, illetve megvalósítja anyagi gyarapodásunkat? A második – számomra izgalmasabb terület – olyan fogalmakba kapaszkodik, melyek körbejárásával nemcsak az említett ellentétpárt emeli ki, hanem azokat is, melyek ellentétként jelennek meg Jézus tanításában, hogy még szemléletesebbé tegyék az eredeti tanítást. Azt ugyanis, hogy csakugyan nem szolgálhatunk egyszerre, de még egymás után sem két úrnak. Más szóval ne gondoljuk, hogy jó viszonyt tarthatunk fel Istennel, amennyiben neki „kedveskedünk” vasárnap délelőtt, egyetlen óra keretében, viszont a hét többi napjának minden egyes pillanatát arra fordítjuk, hogy vagyonosodjunk. Míg tovább haladnék magyarázatomban, figyeljék meg,

hogy utóbbi megállapításom ellentétnek látszik, hiszen egyéni életem is törekvőnek tűnik az anyagiak tekintetében. Ne ragadtassuk el magunkat, hiszen átértékelésre szorul minden, ami egyik oldalon vagyonnak látszik, de mégsem számít annak, hiszen minden ember joga, hogy megteremtse, megszerezze életéhez az alapvető anyagi feltételeket.

Az első, mindennél fontosabb kérdéskört a szolgálat adja. Teréz anya négysoros rávilágít arra, amit magam is vallok: *„A csend gyümölcse az ima. / Az imádság gyümölcse a hit. / A hit gyümölcse a szeretet. / A szeretet gyümölcse a szolgálat.”* (Teréz anya) Már talán meg sem tudnám mondani, hogy mikor, hányszor foglalkoztam ezzel a gondolattal. Tény, hogy szolgálat nélkül elképzelhetetlen emberi életünk. Az viszont szóba sem jöhet, hogy bármilyen kis-, vagy nagy közösség életében elmaradjon a tagok szolgálata. Megtörténhet, hogy némelyek kibújnak, vagy sikeresen távol maradnak a szolgálat alól, viszont egy közösségben minél többen állnak félre társaik szolgálatától, annál több teher nehezedik azok vállára, akik régóta megértették az egymás szolgálatának szükségességét. Két bibliai verset mutatok be fenti megjegyzésem alátámasztására, melyekben világi, akár egyházi pályán élő személy megtalálja a hozzá szóló tanítást, eligazítást. Az első szerint két kérdésben találunk választ arra, hogy családot, közösséget vállalt embereként mire számíthatunk: *„Nem szolgálat az ember sorsa a földön? Nem nap-számos módján tölti el napjait?”* (Jób 7.1). A másik észrevételt Pál apostolnál olvashatjuk, aki most már nemcsak a kolossébeli gyülekezethez intézi felhívását, hanem lelkiekben hozzánk is szól, hogy azok, akik istenes életre szántuk magunkat, gondoljunk *„az Úrtól kapott szolgálat betöltésére!”* (Kol 4.17).

A második mondanivaló azonnal megjeleníti az első ellentétpárt. A gyűlölet-szeretet, kerül szóba, mint amelyek most már nem csupán beszédünk témája, hanem mindennapjaink velejárója. Szó szerint én a következőképpen értem ezt: Valakit vagy gyűlölünk, vagy szeretünk. Soha nem lehet jó vége pl., egy olyan kapcsolatban, melyben a felek hangsúlyosan állítják egymás előtt és háta mögött, hogy gyűlölnek egymást. Mi is halljuk nyilatkozatukban őket, és hiszünk nekik, hogy mélyen gyűlölnek egymást. Igen ám, de másnap, később is együtt látjuk, mert nem tudni miért, továbbra is vállalták egymással a közösséget. *„Ha a gyűlölet álarc mögé bújnak is, a közösségben kívül gonoszága”* – olvassuk a Bibliában (Péld 26,26). Tehát a közösségi életben nincs helye a gyűlölködésnek. Még abban az esetben sem, ha egyesek kimondottan ügyesen végzik ezt a tevékenységet. Nemcsak maguk gyakorolják a gyűlölködést, hanem fondorlatosan rávesznek másokat is, hogy összeugrasszák azokat, akik különben jó ideje, viszonylag békében voltak egymás mellett. Meg kell jegyeznünk, hogy a gyűlölködés és a szeretet nem fér el egymás mellett. A gyűlölet ugyanis állandó veszekedést okoz, míg a szeretet fedezi a végzetesnek tűnő hibákat, emberi tévedéseket.

A harmadik tanításban ismét egy ellentétpár kerül napvilágra. Egyik a ragaszkodás, a másik ennek ellen-

téte, a megvetés. Az előbbi álláspont érvényesül ebben az esetben is, hiszen e két emberi magatartás nem járhat közös úton. Illetve van arra is példa, hogy együtt járnak, de nem férnek el egymás mellett. Egyértelmű, hogy ugyanakkor nem ragaszkodhatunk valakihez, ha a következő pillanatban tücsköt-bogarat mondunk rá, s utálatos megvetéssel érzünk iránta. Csakugyan, vagy ragaszkodunk valakihez, vagy kifeledjük szeretetünkéből. Tegyük csak fel magunknak a kérdést: Miért ragaszkodunk valakihez, s ugyanakkor miért él bennünk megvetés egy másik ember iránt? Néhány változat közül válogathatunk: Egy: Azért ragaszkodunk valakihez, mert vérségi kötelékek fűznek egymáshoz; kettő: talán érdek követeli meg ezt; különböző érzelmi állapot vezérel. Azért vetünk meg valakit, mert rosszat akart, vagy talán életünkre tört, elvette vagyunkat, netán más elveket vall, mint mi. Nem élhetünk Testvéreim kétféle érzellemmel. Nem lehet egyszerre bennünk a ragaszkodás, amikor valakire nézünk és nem lángolhat fel bennünk a megvetés, ha egy másiktól esik szó, aki mindenben más, mint mi.

A negyedik, és utolsó mondanivaló visszavezet az eredeti tanításhoz. A megosztottság lehetőségeit világtalja fel, és egyben el is utasítja, bármilyen vonatkozása is jusson eszünkbe. A zsoltáriró arról beszél, hogy *„A megosztott szívtől irtózom, törvényedet szeretem egyedül”* (Zsolt 119,113). A zsoltáriró jól gondolkodik, de még jobban érez. Isten őrizzen mindenkit a kettős szív tanácsaitól. Nézzük csak, hogy esetenként milyen nehezen találjuk a szeretetben, a békesség dolgaiban a megfelelő megoldást, nemhogy állandó kettősségben keressünk kiutakat. Csak a ma felelevenített témákat kellene elismételni annak érdekében, hogy lássuk a kínálkozó lehetőségeket, amikor érzelemben döntenünk kell valaki mellett.

A példabeszéd időszerűsége komoly gondok elé állít. A gondolkodó szerint: *„Mi értelme azon rágódni, hogy mit tehetett vagy mit nem tehetett volna az ember, hogy ura legyen saját sorsának? Kétségtelenül az is elég,*

ha az ilyen emberek, mint önök meg én, legalább megpróbálják a maguk kis hozzájárulását valamely igaz és nemes ügy szolgálatába állítani. És ha van köztünk, aki súlyos és komoly áldozatokra kész az ilyen célok előmozdítása érdekében, az kétségtelenül már pusztán ezért is büszke és elégedett lehet, bármi legyen a végeredmény.” (Kazuo Ishiguro). A további, feltett kérdések azonnali választ igényelnek. Nem lehetünk megosztottak. Amiként nem szolgálhatunk egyszerre Istennek és a vagyonnak, ugyanúgy nem szolgálhatunk két úrnak a hit, vagy az érzések világában. Mit gondolok, tehát az én atyámfiairól? Azt, hogy minden körülmény között legyen rendes velem és környezetével szemben. Ez rendben van! Mit gondolok magamról? Milyen vagyok én embertársaimmal, és a világgal szemben? Rendes – mondanánk. Éppen ezért hamisság nem lapulhat a megnyugtató felelet mögött. Amennyiben meghalljuk az őszinte véleményt, többé nem sarkall a kíváncsiság. Nem lehetnek többé rések szolgálattunkban, mert előbb-utóbb kisugárzik belőlünk, hogy helye van szívünkben a szeretetnek. Ha ösztönszerű ragaszkodásunk meg is szűnt, nincs bennünk mások iránt tanúsított megvetés. Néha ugyan olyan táncot járunk, amilyen nótát húznak nekünk, s annak taposlunk, akiben érdekeink beteljesülését látjuk, de... Ebben az esetben is még mindig van időnk arra, hogy átálljunk a másik oldalra. Beigazolódott Jézus tanítása, hiszen nem szolgálunk két úrnak, hanem csak egynek, Istennek. Megvetjük és elutasítjuk, amit unitáriusként „gonosz” jelzővel illetünk. Ez pedig nem az ördög, nem a sátán, hanem szabad elhatározásunk téves eredménye. A jézusi példabeszéd időszerűsége akkor vonatkozik ránk, ha életünkben valóra vált az egyedüli Úr, Isten és az ő nemes teremtményének, az embernek szolgálata. Más szóval: *„Istenben hinni azt jelenti, hogy átadjuk neki a múltunkat, a jelenünket és a jövőnket is. Az egész életünket a szeretet szolgálatába állítjuk.”* (Simon András) Ámen.

Pap. Gy. László

Lelkem lelkeddel összeér

Megtaláltam, akit lelkemből szeretek! (Én 3,4b)

Ünneplő gyülekezet, kedves szülők, testvérek, rokonok, barátok! Drága Hűségfogadalmat tévő Ifjú Pár!

A népmesék szerencsét próbáló hőstét onnan lehet felismerni, hogy egyik szeme sir, a másik pedig nevet. Nagy bölcsesség van a mesében, csak az láthatja, érzékelheti az élet valóságát, mélységeibe csak az láthat, aki mindkettőt ismeri, a mosolyt és a köny-

nyeket egyaránt. A felkészülés rendjén elkértem tőletek a családfátokat, azt is hogyan ismerkedtetek meg. Ti vagytok ma a történet, a mese hősei: Nektek adatik a sors, az életút, öröm és bánat, siker és csalódás: Együtt! Ma részesei lehetünk örömtöknek, melyben a hozzátok tartozókkal együtt ünneplitek sorsotok összefonódását, életutatokon az együttjárást! Szemetekben ott csillog az öröm, a társ megtalálásának kimodhatatlan boldogsága, az öröm, amit az Énekek Éneke így fejez ki: megtaláltam, akit lelkemből szeretek.

Látlak téged Isten szemével!, ismertétek fel egymásban, így most mi is Isten szemében láthatunk Benneket.

Névet a szem, örvend a lélek, ugyanakkor megkönyyezi mindazt, ami emúlt. Még érzitek a drága szülői házból kapott hamubansült pogácsa ízét. A gyermek és ifjúkor élményeit, a barátságok, a be nem teljese-

dett szerelmek, a meg nem valósított álmok...minden, ami már színes emlékként az idő tengerében úszik tovább és nyomot hagyott bennetek.

Ti azonban nem ragadtatok az emlékeitekhez, hanem folytattátok a keresést...amíg megtaláltátok az igazit. Az Énekek Énekében a kereső ifjú számol be „fölkelek, bejárom a várost, az utcákat, a tereket, s megkeresem azt, akit lelkemből szeretek.” Az ember kereső lény. A szó görög megfelelője is azt jelenti: jövőbe néz, felfelé tekint, célt keres nyughatatlanul: önmagát, harmóniát, barátot, társat, Istent, beteljesedést... oly sok mindent.

Szívünk tiszta örömeivel vagyunk tanúi a ti örömtöknek, egymásra találtatok. Hervay Gizella versével valljuk: „csak az él, aki társra talál”, ebben az örökös hajszában, mely álmokat, vágyakat kerget ilyen ünnepi pillanatokban érezhetjük meg, hogy a teremtés megbontott rendje helyre állhat.

„Vizcseppek vagyunk, jelentéktelen szürke kis parányok, mind, mindannyian! Néha fent vagyunk, néha lesüllyedünk. Mindannyian keresünk mindig, keresünk egy másik vizcseppet a szörnyű óceánban.” (Wass Albert)

Igy keresi egymást a világ kezdete óta, Isten rendeleseként, életfeladatként az ember a társát: a férfi a nőt, a nő a férfit! Milyen boldog az ember, aki a zsoltárossal együtt énekelheti az Énekek Énekében: Megtaláltam, akit lelkemből szeretek!

Igy kerestétek, ti is a társat, kerestétek egymást, és aki őszintén és lélekkel keres, Jézus szerint-az talál is: mosolyt, és a mosolyok közt néha egy-egy könnyet, örömet, melybe néha bánat vegyül, harmóniát, melyben néha a diszharmónia is teljessé lesz. Igen, ma azt ünnepeljük, hogy ti megtaláltátok egymásban a társat és így együtt, nem én és te, hanem „mi” lettetek, új egységben nyilvánítjátok ki szándékotokat és pecsételtek meg hűségeskütkkel házasságotokat. Egy-máshoz tartozásotokat Isten elé hoztátok, az Ő áldását kérve!

Ez nagyon szép ünnepi pillanat, melyben gyönyörködünk, mindannyian. Hogy ne múljon el a minden-

napokra is hoztam Nektek és az itt lévő leendő, gyakorló és valaha volt házsnak a következő kötelező gyakorlatot. Csak három lépés, de az mindennap!

– Reggel és este kedvesen üdvözljétek egymást és így induljatok el. Soha nem tudhatod, mit hoz a következő óra, milyen más, ha kedves szavakkal indultok utatokra.

– Mikor elköszöntök egymástól próbáljátok ki a 6 másodperces csókot. Kiszámolom...1,2,3,4,5,6 Csak el ne késsetek munkából...

– Hazaérve nyugalomra vágyunk, főleg ebben a hiperkritikus világban. Mindkettőtöknek jár tíz perc, amikor elmondhatjátok a másiknak napi élményiteket. De vigyázat, csakis feltétel nélküli elfogadás a megengedett ebben a tíz percben. „Csak” napi fél óra, mégis maga az élet.

Bizonyára ismeritek a történetet a svéd farmerről, aki annyira, de annyira szerette a feleségét, hogy egyszer gondolt egyet és képzeljétek el, majdnem meg is mondta neki. Ragadjatok meg minden alkalmat, hogy egymásnak kifejezzétek nagyrabecsüléseket, szerelmeteket, meleg törődéseket.

Házaseletetek útján az első lépéseket ünneppel tesztitek emlékeztessé családokat és barátaitok számára. Mi mindannyian tanúitok vagyunk és örvendünk, hogy egymásra lertetek. Ne engedjétek el egymást, őrizzétek, építsétek együtt álmaitokat, melengessétek a jövőt a közös otthon tűzhelyénél, vállaljátok együtt az élet kihívásait és fogadjátok, tegyétek, érezzétek holtodiglan-holtáiglan!

Aldd meg, Istenünk, ezt a két szerelmes szívet, akik a házasság szent, szerelmes szövetségére léptek.

Aldd meg szándékaikat, hogy elsősorban Hozzád és egymáshoz feltétel nélkül ragaszkodjanak, hűségükben megmaradjanak.

Tedd életüket e házasságban ajándékaiddal, szerelemmel, szeretettel, hittel és lélekkel teljessé! Ámen

(A beszéd megírásához felhasználtam Nagy Adél és dr. John Gottman gondolatait)

Bartha Mária Zsuzsanna

Hídvatás

Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek. (Mt 6,33)

Tisztelt hídvatók! Bibliai textusom nem éppen híddal kapcsolatos, ugyanakkor bevallom őszintén egy kicsit messziről indulok el hídvató beszédem kapcsán. Am mindjárt megértitek miért.

Mindennapi, sokszor idegőrlő munkám kapcsán sokszor eszembe jut a felolvasott bibliai idézet.

Azért hajtunk, hogy megadasson minden, ugyanakkor hogyan is éljük meg Istennek felsejlő országát? Mik a

prioritások? Hogy letisztuljanak gondolataim, időnként, főleg hétvégén gyakran járok ezen a környéken a pécsi Lámpásvölgyben. A táj valami hihetetlen békességet áraszt, és számomra nem utolsósorban erdélyi „szent” helyemre emlékeztet. Így ez a hely is gyakorlatilag szent hely számomra.

Útközben megállok a híd előtt, benézek az utolsó házban lakó Bélához és Marikához. Béla unitárius favágó, az erdélyi Kőrispatakról származik. Tiszta lelkülete, erdőszeretete, letisztult világlátása mindig inspiráló. Aztán átkelek a megújult, most felavatandó hídon, és egyből az erdőben találom magam. A híd összeköti a dolgozós hétköznapjaimat az erdő békéjével, ahogy átkelek rajta mindig könnyűnek érzem magam, bátornak és elszántnak, izgalmasan új teret ad a gondolataimnak. Időnként leülök a nem messze kialakított pihenőhelyen, és érzem, hogy valóban létezik

A „könyves” hídfő

Isten országa, itt van, jelen van, és ha becsülettel végzem munkámat a többiek ráadásul mind megadatok nekem. A nyugalom és a boldogság bennem van, és ez visszatérve el is kísér engem.

Levente, aki e hidat felújította kevesebb időt tölt Pécsen, és nem is sejti, hogy hányszor megyek el birtoka mellett, és kelek át a Mecsekerdő Zrt. tulajdonában lévő hidon. Így most e helyről is megköszönöm, hogy önzetlenül, saját forrásból a híd felújításával hozzáadott valamit az Ő országához, továbbmenően saját boldogságomhoz.

A hidak mindig is erős szimbólummal rendelkeztek a társadalomban, a kapcsolódás, az együttműködés, a harmónia erős szimbólumával. Ha a harmónia megtörik, akkor a hidak is leomlanak, ha pedig együttműködünk, hidaink is megszépülnek. Összekötő szimbolikus ereje pedig megkérdőjelezhetetlen. A pontifex maximusok, azaz a főpapok például hídépítőként jelentek meg az Isten és emberek között.

Ezen túlmenően e hídnak adatott egy másik jelentése is. Hiszen a „Könyves hídról” beszélünk. „Csak az ember olvas”, láthatjuk rajta a Márai Sándor idézetet. Nem tudom pontosan, hogy Levente miért választotta ezt az elnevezést, gondolom nincs különösebb indoka, hacsak nem a könyvek szeretete. Ez számomra is többlettértékkel bír. És ha már csak az ember olvas, akkor az ember is lehet felelős e csodálatos környezet rendben tartása, szépítése, megkímélése miatt, óvjuk és őrizzük mindannyian azt.

És még mielőtt a hordót átgurítanánk a hídon, köszönjük meg a gondviselő Istennek a híd megújulását, örülünk egymásnak, a jelenlévő Isten országának, és vezéreljen, őrizzen mindenkit, akinek útja rajta átvezet. Ámen.

Máté Ernő

(A beszéd elhangzott 2015. szeptember 5-én a a pécsi lámpásvölgyi „Könyves híd” avatásán)

akik előttünk jártak

Arcképvázlatok a budapesti unitarizmus hőskorából – 1. rész

125 évvel ezelőtt, 1890. október 26-án szentelték fel a Budapesti Unitárius Egyházközség templomát a Nagy Ignác (akkor nevén: Koháry) utcában. A jeles évforduló alkalmából cikkünkben röviden felidézzük a budapesti unitarizmus hőskora – a 19. század vége és a 20. század eleje – három jeles személyiségének életét, pályáját. Az azóta sajnos már igencsak elfeledett Buzogány Áronra, Székely Ferencre és Bedő Albertre emlékezünk.

A 19. századi magyar történelem egyik legjelentősebb eseménye, az 1867. évi Kiegyezés véget vetett Erdély három évszázados különállásának: az osztrák-magyar politikai kompromisszum egyik fontos feltétele magyar részről az 1848-ban elfogadott unió visszaállítása volt. Andrassy Gyula gróf kormánya 1867. március 8-án felhatalmazást kapott Erdély ügyeinek – korlátozás nélküli – intézés-

re. Az erdélyi főkormánysház élére – királyi biztосként – április 29-én Péchy Manó Abaúj megyei főispánt állították, aki helyettesével, Groisz Gusztávval együtt megkezdte a közigazgatás teljes átszervezését. Június 20-án egy uralkodói leirat hatályon kívül helyezte a magyarok által korábban bojkottált nagyszebeni tartománygyűlés határozatait, illetve formailag is feloszlatta az addig csak elnapolt

(eredetileg 1865 decemberében, a Magyarországgal való unió kimondására összehívott) kolozsvári országgyűlést.

Az Osztrák-Magyar Monarchia új közigazgatási struktúrája szükségessé, sőt elkerülhetetlenné tette, hogy erdélyi származású – nemritkán unitárius vallású – köztisztviselők, hivatalnokok pest-budai minisztériumokban, illetve más közintézményekben vállaljanak állást. Budapesti unitárius vonatkozásban tehát nem beszélhetünk misszióról vagy vallási ébredésről, hiszen az erdélyi történelmi egyház ekkor már háromszáz éves múltra tekinthetett vissza. Külföldi

(jelen esetben: svájci, brit, német, amerikai, osztrák) hitelvek, vallási szokások követésére sem volt szükség, mert a 16-18. századi unitáriusok túlnyomórészt magyarok voltak, az egyháznak kialakult a hétköznapi vallásgyakorlata, liturgiája, magyar nyelvű fogalomkészlete. Az állami elismerésért sem kellett küzdeni: az 1868. évi LIII. törvény biztosította az unitáriusok szabad vallásgyakorlását. A látzólag kedvező feltételek ellenére sokáig hiányzott ugyanakkor az a lelki kohéziós erő, ami a Pest-Budára rendelt unitárius hivatalnokokat és családtagjaikat igazi vallási közösséggé formálhatta volna.

Az első nyilvános pest-budai unitárius istentiszteletet Buzogány Áron (1834–1888) kisfia, Gyula keresztelese alkalmából, 1869. június 13-án, a Széna téri (a mai Kálvin tér déli részén található) református gimnázium dísztermében rendezték. A liturgiai, szószéki és kereszteleési szolgálatot Ferencz József kolozsvári unitárius lelkész, későbbi püspök végezte. Ferencz a kolozsvári Egyházi Képviselő Tanács (EKT) számára részletes írásos beszámolót készített pest-budai útjáról és szolgálatáról, amelyből kiderül: *„egy baráti ígéretet beváltandó, név szerint cultusministeriumi titkár, Buzogány Áron atyánkfia kis fiának megkeresztelésére közelebbről Pest-Budán járván, nevezett atyánkfia s több ott lakó hitrokonnink által egy nyilvános isteni tisztelt tartására szólíttatám fel, amelyről kötelességemnek ismerem a méltóságos és főtisztelendő E. K. Tanácsot ezennel hivatalosan értesíteni; mert ez esemény, melyet a fővárosi sajtó is kiváló figyelemben részesített, eltekintve csekély személyemtől, meggyőződésem szerint egy új korszakot fog nyitni egyháztörténelmünkben.”*

Buzogány Áron, a teológus tisztviselő

Buzogány Áron maga is a 19. századi unitarizmus jeles személyisége volt. Kolozsvárott teológiát és neveléstudományt tanult, lelkésszé szentelték, majd a kolozsvári Uni-

Buzogány Áron (1834–1888)

tárius Kollégiumban földrajzot, történelmet és magyar irodalmat tanított. Egyházi támogatással tanulmányúton járt Angliában, Hollandiában, Belgiumban és Svájcban. Barátja, Ferencz József szerint *„egyike volt azoknak, akiket az 1872-ben felállított kolozsvári egyetem esélyes professzorjelöltjei között emlegettek.”* A tanári pálya mellett folyamatosan publikált: állandó munkatársa (és rövid ideig szerkesztője) volt a Keresztény Magvetőnek, emellett tárcákat, könyvismertetéseket, pedagógiai és közművelődési cikkeket írt különböző folyóiratokban, valamint 1876-tól a Székely Művelődési és Közgazdasági Egylet évkönyvének szerkesztője volt. 1868-tól Pest-Budán élt, mert a Vallás és Közoktatási Minisztérium titkárává, később osztálytanácsosává nevezték ki – köztisztviselői munkáját Eötvös József, Pauler Tivadar és Trefort Ágoston minisztersége idején végezte. Teológiai képzettségét kiaknázva lakásán több alkalommal tartott házi istentiszteletet, illetve néhányszor kereszteleési és temetési szolgálatot is végzett. Nekrológját Ferencz József püspök írta meg a Keresztény Magvető című folyóirat 1888/2. számában.

Ferencz Józsefnek az EKT számára készített beszámolójából tudjuk, hogy 1869. június 13-án délelőtt zsúfolásig megtelt a Széna téri tanoda díszterme; az istentiszteleten becslések szerint 130-140 fő jelent meg. A Vasárnapi Újság tudósítása szerint olyan sok hallgató gyűlt össze – köztük kato-

likusok, reformátusok és evangélikusok is –, hogy a terem nem volt képes befogadni őket. *„El lehet gondolni, hogy a legmíveltebb közönség volt, képviselők, tudósok, írók, tanárok.”* Ferencz a prédikáció textusát Pál apostolnak az Efézusbeliekhez írt leveléből választotta (Efézus 2, 19-20). Részletesen beszélt az Unitárius Egyház háromszáz éves történelméről, majd összefoglalta az unitárius hitelveket és eszmerendszert, amelyből az Istenben való hitet, Krisztus példájának követését és a felebaráti szeretetet emelte ki. Az agenda után tizenhat férfinak és nyolc nőnek szolgáltatva ki az úrvacsorai jegyeket. Az istentisztelet estéjén – Buzogány Áron szervezésében – díszvacsorát rendeztek a Frohner Szálló (a Belvárosban, a mai Nádor utca és Széchenyi utca sarkán található elegáns hotel) éttermében. A Pest-Budán élő unitáriusok – köszönetük jeléül – 1869. június 20-án Ferencz Józsefnek egy kelyhet ajándékoztak, amit Buzogány Áron levelének kíséretében küldtek el Kolozsvárra. A köszönőlevelet többek között Berde Mózes és Bethlen Ferencz gróf is aláírta. Ferencz József 1916-ben, püspökké választásának negyvenedik évfordulóján a kelyhet visszaajándékozta a Budapesti Unitárius Egyházközségnek. Jelenleg is a Nagy Ignác utcai templomos ingatlan lelkészi hivatalában található; az idősebb egyháztagok emlékezete szerint kereszteleési szertartásokon használták.

Bő fél évvel az első nyilvános istentisztelet után, 1869. december 30-án kelt levelükben a Pest-Budán élő unitáriusok a kolozsvári Egyházi Képviselő Tanács (EKT) támogatását kérték a fővárosi hitélet megerősítése érdekében. Az EKT 1870. január 23-ai ülésén a kérést támogatta, egyúttal a budapesti hitélet támogatására 150 forint adomány átutalásáról is döntött, miközben elfogadta Buzogány Áron felajánlását, hogy a lelkész útiköltségét, illetve az úrvacsorai kenyér és bor költségét a pest-budaiak állják. Buzogány 1870 augusztusában Kolozsvárra utazott,

és az Egyházi Főtanács előtt is beszámolt a fővárosi unitáriusok tevékenységéről. Csoportosulásokat „*magán jellemű társaságnak*” nevezte – utalva arra, hogy a hívek csekély létszáma és korlátozott anyagi lehetőségeik miatt az ünnepi alkalmakra sem tudnak termet bérelni. A kezdeti nehézségekre évtizedekkel később Jakab Elek (1820–1897) unitárius történész-akadémikus is utalt: „*Barátságos beszélgetéseik közt a hitrokonok (...) élénken emlegették egy [budapesti] fiókegyház alapításának szükségét, a templom építését sat. De az eszme mind csak vajudott, kevesen voltak, szerény értékűek, jobbra tisztviselők, akiknek nem állandó lakhelye a főváros, ma itt vannak, holnap máshova rendelkezhetők.*”

A budapesti leányegyházközség megalapítása és a templomépítés gondolata 1873 nyarán merült fel először komolyabban, amikor angol és amerikai unitáriusok kisebb csoportja részt vett a bécsi világkiállításon, majd közülük hárman – Emma Southwick, Edward E. Hale és John Fretwell – hajóval Budapestre érkeztek. Az unitarizmus erdélyi gyökerei iránt mélyen érdeklődő, magyarul alapfokon beszélő Fretwell tiszteletére Buzogány Áron a Hungária Szálló különtermében konferenciát szervezett, amelyre minél több hittestvérét igyekezett mozgósítani. Az 1873. június 15-én tartott rendezvényen a kolozsvári unitáriusokat Simén Domokos lelkész-teológus és Kovács János főgimnáziumi tanár képviselte, míg a Magyarországon élők közül báró Orbán Balázs országgyűlési képviselő, valamint Buzogány Áron, Gál Jenő törvényszéki fogalmazó, Hajós János minisztériumi főosztályvezető, Sebes Károly orvos, Szinováczy Gyula törvényszéki jegyző, Ürmösi Miklós minisztériumi segédfogalmazó és Vajna Lajos tisztviselő vett részt. A konferencián a budapesti leányegyházközség és a templomépítés ügyét – számos más, az unitarizmus erdélyi fejlődését érintő probléma mellett – Kovács János vetette fel, de érdemi előrelépés a következő két évben nem történt.

1875 nyarán Buzogány Áron már tarthatatlannak érezte azt a helyzetet, hogy magánlakásokon, többnyire lelkész nélkül kell istentiszteletet tartaniuk. Június 20-án ismét beadvánnyal fordult az EKT-hoz, amely jegyzőkönyvében rögzítette: „*Budapesti hitrokonaink (...) kérik, hogy miután helyben és a szomszédos megyékben oly szép számmal vagynak, részint erdélyiek, részint magyarhoni átállottak, hogy alakuljanak fiók egyházzá, s mint ilyenek, csatlakozzanak a kolozsvári anya ecclesiához.*” Buzogány a beadványhoz tizenhét pontból álló szervezeti és működési szabályzatot csatolt, és részletes költségvetést is mellékel, amelyből kiderül, hogy az évi 400 forintos büdzsé felét saját forrásból (adományokból) igyekeztek előteremteni és csak a fennmaradó összegre kérték az EKT támogatását. A beadványt az egyházi Pénzügyi Bizottság elé terjesztették, amely azonban 1875-ben az ügyet nem tárgyalta. Ferencz József sürgetésére az EKT 1876. január 13-án napirendre vette a budapesti leányegyházközség kérdését – megállapítva, hogy a kezdeményezés jelentősen eltér az erdélyi egyházközségek szervezetétől és működésétől. Ezért – Berde Áron (elnök), Ferencz József és Kovács Antal részvételével – ad hoc bizottságot hoztak létre, hogy az alakuló leányegyházközség működése mindenben megfeleljen a hatályos egyházi törvényeknek. Három nappal később az EKT ismét napirendre vette a kérdést, és úgy határozott, hogy a budapestiek által kért támogatás felét (évente 100 forintot) biztosít a leányegyházközségnek, amelynek „*rendes lelkésze a kolozsvári anya ekklesia első papja, ki egyelőre évenként kétszer, tavasszal és ősszel a fiók-egyházat meglátogatja, s ilyenkor a fővárosban valamely arra való teremben nyilvános isteni tiszteletet tart. Az időközben előforduló papi teendőket vagy maga végzi vagy megbízottjával végezteti.*”

A Budapesti Unitárius Leányegyházközség (egyes iratok szerint: Fiókegyházközség, illetve Filia) 1876. április 16-án tartotta alakuló

közügyülését, amelyen Hajós János belügyminisztériumi osztálytanácsost gondnokká, Buzogány Áront titkárrá, Végh József országos levéltári tisztviselőt pénztárnokká választották, míg a keblitanácsban (presbitériumban) Hatala Péter egyetemi tanár, Bedő Albert erdőmérnök, Sebes Pál minisztériumi titkár és Jakab Elek kapott helyet. Jakab beszámolója szerint az alakuló leányegyházközséget 42 budapesti és 24 vidéki unitárius alkotta, és adományaiknak köszönhetően a működés első évében – a tervezett 400 forint helyett – a bevétel meghaladta az 550 forintot. Augusztus 1-jén a Fővárosi Tanács – Kammermayer Károly polgármester aláírásával – hivatalosan is bejegyezte a leányegyházközséget, amelynek létrehozásában Buzogány Áron elvülhetetlen érdemeket szerzett.

**Dr. Székely Ferenc,
az unitárius miniszter**

Dr. Székely Ferenc (1842–1921)

A Budapesti Unitárius Egyházközség korán megmutatkozó társadalmi megbecsültségét is jelzi, hogy Székely Ferenc (1842–1921) másodgondnokot 1910-ben előbb rövid időre vallás- és közoktatásügyi, majd igazságügyi miniszterré nevezték ki. A kötélygyártó mesterek családjából származó, szombathelyi születésű jogász 1865-ben a pesti királyi táblánál lett joggyakornok, 1866-ban jogi doktorátust szerzett, 1870-ben közügyvédi, 1871-ben váltóügyvédi oklevelet szerzett. Végigjárta a ranglétrát: segédfogal-

mazó, fogalmazó, a királyi tábla titkára, főügyész-helyettes, később a kúria bírója lett. 1897-től már az Igazságügyi Minisztériumban dolgozott: büntetőeljárás törvények életbe léptetésével, az ítéletátlak decentralizálásával, fogházrendeletekkel, börtönügyekkel foglalkozott. 1875-ben megalapította a Magyar Rabsegélyező Egyesületet, később a kőbányai menedékház igazgatója és elnöke lett. 1902-től nyolc éven át koronaügyész volt: innen került be Khuen-Héderváry Károly gróf kormányába, majd Lukács László kormányának is igazságügy-minisztere lett. Szülővárosának kerületi országgyűlési képviselőjeként elérte, hogy Szombathely és Budapest között naponta közlekedjen gyorsvonat (a köznyelv ezt Székely-gyorsként emlegette). 1912-ben Szombathely díszpolgárává választották. További kitüntetései: a Lipót-rend közepkeresztje (1900), Vaskorona-rend II. fokozat (1905).

Dr. Székely Ferenc már 1876-ban, a Budapesti Unitárius Leányegyház-község megalakításakor aktív presbiter volt; részt vett az anyaegyházközséggé alakulás (1881) és a templomépítés (1889–1890) folyamatában; a Koháry utcai bérház tulajdonjogának rendezésében. Az 1900-as évek elejétől – másodgondnokként – felelősségi körébe tartozott a hittanvizsgák és a konfirmáció felügyelete. A BUE keblitanácsa 1921. március 22-i ülésén emlékezett meg életéről és egyházszolgálatáról. Székely Ferenc szolgálatának valamennyi dokumentuma, nevének közgyűlési és presbitériumi említése megtalálható Szaniszló József kötetében (A Budapesti Unitárius Egyházközség története a jegyzőkönyvek tükrében. Budapest, 2010.)

Bedő Albert, az erdész-politikus

Székely Ferenc miniszterhez hasonlóan komoly – sőt az erdész területén mindmáig ható – társadalmi megbecsültséget vívott ki magának Bedő Albert (1839–1918), a Budapesti Unitárius Egyházközség gondnoka. A sepsikőröspataki unitárius lelkéscsaládban született – de a család gyökereire utalva gyakran Kálnoki Bedő Albertként emlegett – Bedő a

Bedő Albert (1839–1918)

székelykeresztúri unitárius gimnáziumban, majd a kolozsvári unitárius kollégiumban folytatta tanulmányait. Jogi és teológiai érdeklődése ellenére 1864-ben a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémián szerzett diplomát. A kiegészítés után Budapestre került, ahol 1872-ben főerdőmeszternek, egy évvel később főerdőtanácsosnak nevezték ki. Az 1866-ban megalakult Országos Erdészeti Egyesület titkára, 1880-tól alelnöke, majd 1916-tól tiszteletbeli elnöke volt. Az Erdészeti Lapoknak 1864-től állandó munkatársa, 1872-től 1899-ig szerkesztője.

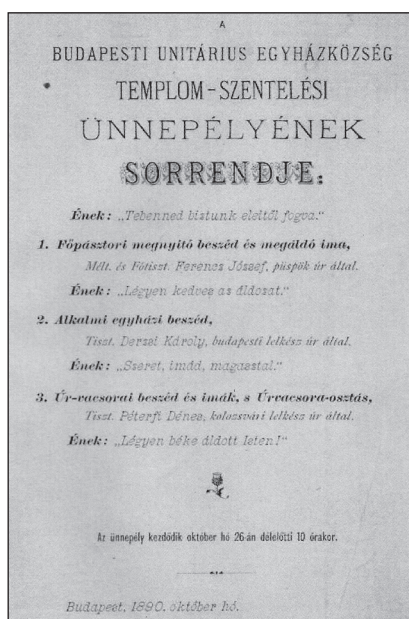
1873-tól a Pénzügyminisztériumban dolgozott; közreműködött az első modern polgári erdőtör-

vény kidolgozásában, amely ötvenöt évig volt hatályban. 1881-től az erdőügyek a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztériumhoz tartoztak, ahol Bedő előbb országos főerdőmester volt, majd 1885-ben államtitkárrá nevezték ki. 1896-ban szabadelvű programmal országgyűlési képviselővé választották (választókerületei: Apatin, később Székelykeresztúr). Szakmai pályáját is folytatta: 1885-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották, és döntő szerepet játszott az első magyar erdészeti múzeum és szakkönyvtár létrehozásában. Önálló köteteket és több száz tanulmányt publikált.

Bedő Albert – aki az egyházalapító püspök, Dávid Ferenc helyett János Zsigmond fejedelem olasz udvari orvosát, a konzervatívabb nézeteket valló Giorgio Blandratát tartotta példaképének – már az első nyilvános budapesti unitárius istentiszteleten (1869. június 20.) is részt vett; aktív szereplője volt a leányegyházközség (1876) és az anyaegyházközség (1881) létrehozásának, a templomépítésnek. 1881-től (Hajós János mellett) másodgondnok, majd 1890-től a Budapesti Unitárius Egyházközség gondnoka volt. Nyugdíjasként az egyetemes egyház életében is részt vett. Mint Vári Albert a Keresztény Magvető hasábjain közölt nekrológban (1918/5. szám) felidézte: „*évek óta 100 korona jutalmat tűzött ki egy népszerű unitárius egyházi beszéd írására. Az alapigét rendesen maga választotta ki, nagy bibliai ismerettel. Rendesen olyan alapigét adott, amely az unitárius gondolattal látszólag ellenkezik, hogy ezek is helyes világításban kerüljenek népünk elébe. Ez által egyházi beszédiródmunk fejlesztését kétségtelenül előmozdította.*”

Retkes Attila

(A cikk a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen folytatott egyháztörténeti doktori tanulmányaimhoz, kutatásaimhoz kapcsolódik. Köszönetet mondok témavezetőmnek, dr. Molnár Jánosnak)

Templomszentelési meghívó

Isten országa (II. rész)

Kovács. Egyik gyönyörű hasonlata Jézusnak (Mt 13,33), vagy az is lehet, hogy nekem tetszik felettebb. Idézek a témára írt beszédemből: *„édesanyánk házi kenyérének íze meghatározta sok ember kenyér-igényét. Sokan megtanultuk megbecsülni a kenyeret. Mások nagyra értékelik barnaságát, vagy éppen fehérségére esik választásuk. Vannak, akiknek nem okoz gondot a kenyér milyensége, minősége. Megint egy része az embereknek ahhoz ragaszkodik, hogy a kenyér legyen fehér és legyen mindig friss. Mindenkinél igaza van, ha így vélekedik a mindenkori kenyérről. Egy fontos mindenkiben, hogy a kenyér, mely az asztalra kerül hordozza magában azokat az ízeket, melyek állandóan figyelmeztetnek bennünket. Legyen benne a magvető verejtékes munkájának íze, a kenyeret dagasztó asszony törődése és imádsága, legyen benne a gyermekek öröme és sírása, de mindenek felett Isten áldása. A biztatás, hogy holnap és azután is kirendeli nekünk a mindennapi kenyeret. A kenyérben legyen benne az életnek, életünknek értelmet adó íz.”*

Mag. „Hasonlatos a mennyeknek országa az emberhez, a ki az ő földébe jó magot vetett;” (Mt 13,24) – hangsúlyozta Jézus a magról szóló példázatában. Akik rendszeresen forgatjuk az Újszövetséget és általában a Bibliát, tapasztaljuk, hogy több alkalommal is beszél Jézus a mag szerepéről. Nem csoda, hiszen a kenyérgabona alapjául szolgált – és nemcsak a mezőgazdálkodás során került előtérbe, hanem a mindennapok rendjén vált szükséges elemévé a megmaradásnak. E helyen nem felejtetem a mag további jelentésbeli tartalmait, hanem arra összpontosítok, melyre Jézus is felhívja a figyelmünket: jó magot vet az ember a földjébe. Ez a tény feltétele annak, hogy csirába, majd szárba szökkenjen a növény és meg hozza a várt termést.

Mustármag. „Hasonlatos a mennyeknek országa a mustármaghoz” (Mt 13,31) – olvassuk Máté evangéliumában, melyet szintén elvet az ember az ő földjében, mezejében. Igen ám, de a példázat igen lényeges változásra hívja fel a figyelmünket, ami rendkívüli módon elgondolkodtató. A mustármag a lehető legkisebb a magok között, sőt a kerti veteményeket illetően minden bizonnyal. Ennek ellenére mégis fáva terebélyesedik, miután kikelt a földből. Olyan magas

és ágas lesz, hogy akár fészket is rakhatnak rajta, oltalmába elbújhatnak a madarak. Tökéletesen szemlélteti Jézus a mennyek országa terjedésének megvalósulását. Elegendő itt is egy kis mag ahhoz, hogy terebélyessé nőjön azoknak életfája, akik arra szánják magukat, hogy annak „ágai” között keressenek menedéket.

Szűz. A mennyek országa kifejezések sorát – legalábbis a példázatok tekintetében – a tíz szűzről szóló ismertetővel zárom. „Akkor hasonlatos lesz a mennyeknek országa ama tíz szűzhöz, a kik elővévén az ő lámpásaikat, kimenének a vőlegény elé” (Mt 25,1) – olvasom az evangéliumban. Igen ám, csak éppen arról

szól Jézus, hogy öt okos, öt pedig balga volt a szűzek közül. Fele-fele arányban gondoskodtak arról, hogy olajuk is legyen a lámpásukban, a másik rész pedig egyszerűen megfélekezett erről. Azt is mondhatjuk, hogy akár mindnyájan készek lehetünk arra, hogy elfogadjuk a mennyek országáról szóló tanítást, még inkább arra, hogy belépjünk az országba, csak éppen a feltételeknek nem teszünk eleget. Azt is mondhatom, hogy nem ele-

gendő megjelennünk a „virrasztás” színhelyén, hanem embereknek is kell maradnunk. Ha mégis takarékra állítjuk a lámpánkat, arra számítva, hogy majd akkor égetjük, amikor annak értelme van, hiszen úgy is figyelmeztetnek mások, - előfordulhat, hogy annak ellenére sem sikerül „fényvel és pompával” megjelennünk a vőlegény előtt.

A mennyek országának megértéséhez elmaradhatatlanul szükséges az alapismeret, mely nélkül fölösleges az akarat és a vágyódás. Erre egyféleképpen kerülhet sor: az Újszövetség tanulmányozásával, melyben ismertté válik az erre vonatkozó tanítás, vagy ahogy testvérfelekezeteink emlegetik, az ige. Mind a két esetben Jézus figyelmeztetésére utalok. Először azt hangsúlyozza, hogy amennyiben valaki elferdíti a tanításában megjelölt parancsolatok egyikét is és „úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb lészen; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy lészen” (Mt 5, 19). A bort iszik és vizet prédikál közmondás időszerűsége is jelentkezik, hiszen valaki ráveszi magát és gyakori

olvasással megismeri Jézus tanításait és arra is elszánja magát, hogy rendszeresen hirdeti embertársai között, viszont cselekedetei nincsenek összhangban mindazzal, amit hirdet, akkor nem számíthat az ígéretre.

Önkéntelenül felvetődik a kérdés: hogy milyen értékelést, vagy besorolást kapunk a mennyek országában? Szó szerint: „*Vajjon ki nagyobb a mennyeknek országában?*” (Mt 18,1). Két válasza van erre Jézusnak. Az egyik biztató, amikor arról beszél, hogy „*az asszonyoktól szülöttek között nem támadott nagyobb Keresztelő Jánosnál; de a ki legkisebb a mennyeknek országában, nagyobb nálánál*” (Mt 11, 11). Ehhez magyarázatot kell fűznöm, hiszen ebben a szövegkörnyezetéből kiragadott formában bizony téves gondolkodásra adhat okot. Megjegyzem, hogy senkinek nem szabad arra gondolnia, hogy Jézus kicsinyítette volna Keresztelő János személyét. Sőt, több alkalommal is arra törekedett, hogy kiemelve nagyságát kortársai előtt és prófétának nevezte őt. Inkább arra kell gondolnunk, amit a gyermekekkel kapcsolatosan fogalmazott: „*A ki azért megalázza magát, mint ez a kis gyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában*” (Mt 18,4).

„*Ha valaki hallja az ígét a mennyeknek országáról és nem érti, eljő a gonosz és elkapja azt, a mi annak szívébe vetetett vala. Ez az, a mely az útfélre esett*” (Mt 13,19) – mondja Jézus a magvető példázatában. Egy fokkal közelebb kerülünk a valósághoz, melyre utaltam korábban. Erre vonatkozik Káténk kérdése, amikor felhívja a növendékek figyelmét és természetesen mindnyájunkét, hogy a Bibliát értelemmel és szeretettel kell olvasni és tanulmányozni. Ez nem csak a szakemberekre, vagyis teológusokra vonatkozik, hanem mindenkire, aki kezébe veszi a Szentírást.

Amikor azzal találkozunk Jézus megjegyzései során, hogy „*néktek megadatott, hogy érthessétek a mennyek országának titkait*” (Mt 13,11) – átszalad rajtunk egy sejtelen, hogy vajon mi a túlsó oldalon maradtunk? Vagyis azok közé tartozunk, akiknek mégsem sikerül megérteniük a mennyországgal kapcsolatos titkokat? Meggyőződése, hogy teljes mértékben segítségünkre lesz a hit. Ez segít bennünket átlendülnünk azokon az „*akadályokon*”, melyeket a titokzatosság állít elénk. Mások úgy fogalmaznak velünk kapcsolatosan, amikor ismerkednek unitárius vallásunkkal, hogy bizony helyenként nálunk is hasznossá válna egy kis misztikum a túlsúlyban levő észérvtel mellett. Nem állítom, hogy ez lenne a megoldás kulcsa. Azt sem hangsúlyozom, hogy feltaláltam a spanyolviaszt, vagyis, megmutathatom a mennyországba való belépés kapuját. Az viszont tagadhatatlan, hogy továbbra is igazoltnak látszik kora ifjúságom meggyőződése, miszerint Jézus parancsolatai szerinti életvitel abszolút feltételévé válhat a mennyországba való bejutásra a változatlanul beszélő és cselekvő ember számára. Ezt megerősíti a Péterrel történt beszélgetés is, amennyiben magunkra értjük: „*néked adom a mennyek országának kulcsait; és a mit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve lesz; és a mit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz*” (Mt 16,19).

Jézusnak a tanítványokat kibocsátó beszédében több fontos megjegyzést is találunk, de ezek közül azt választottam ki, melyet összekapcsolhatunk a mennyek országával. Arra biztatja tanítványait, hogy hirdessék az emberek között, hogy elközelített „*a mennyeknek országa*” (Mt 10, 7). Ennek örvendünk is a legtöbben, csak hirtelen azt nem értjük, hogy a menny jött közelebb hozzánk, vagy nekünk van több esélyünk elérnünk a mennyet. Egyszerűnek tűnik a válasz, amennyiben arra gondolok, amit a teológia padjaiban hallottam néhai Erdő János professzortól: az unitárius ember útja állandóan felfelé ívelő. Ez tehát csak az egyik változatot engedélyezi.

Hirtelen elém tárul egy kép. Létra, mely súrolja a mennyet. Egyszemélyes alkalmatosságnak bizonyulna, de sorban emberek igyekeznek rajta a menny felé. Aztán egyszer csak valami miatt egy-egy lépcsőfokhoz tapadnak, keményen kapaszkodnak a létra két ágában és kérdően figyelnek felfelé, hogy mi történt. Ők sem tudják a valós helyzetet, mi még kevésbé. Mindaddig, míg ebben az ügyben is nem segít nekünk Jézus: „*jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt; mivel hogy ti nem mentek be, a kik be akarnának menni, azokat sem bocsátjátok be*” (Mt 23,13). Jelképes ugyan a létramászás, de céltudatos Jézus figyelmeztetése. Most már csak az a kérdés, hogy a mi „*képmutatóink*” hol helyezkednek el a létrán? Alattunk, vagy fölöttünk? Egyébként csak tőlük kell tartanunk attól, hogy bezárhatják számunkra a bemenetet. Valaki máris mondaná, hogy ez lehetetlen, hiszen erőszakosság nem férhet a mennyek országához. Nem lehetséges az, hogy arra „*illetéktelenek*” eltorlaszolják a bejáratot. Pedig erre utal Jézus, amikor mondja, hogy „*Keresztelő János idejétől fogva pedig mind mostanig erőszakoskodnak a mennyek országáért, és az erőszakoskodók ragadják el azt*” (Mt 11, 12).

A mennyek országába történő bemenetel egyik alapfeltételeként fogom fel a megtérést, megváltozást. Ennek két megnyilvánulásával talákoztam Jézus felfogásában. Az egyik különös hangvételű, de ennek ellenére mégis érzékelteti, hogy akinek van elegendő esze hozzá, az megérti, hogy mire utal: „*vannak herélték, a kik anyjuk méhéből születtek így; és vannak herélték, a kiket az emberek herélték ki; és vannak herélték, a kik maguk herélték ki magukat a mennyeknek országáért. A ki beveheti, vegye be.*” (Mt 19,12). A két első megjegyzést nem magyarázom, hiszen egyértelműnek bizonyul. A harmadik csak abból a szempontból igényel némi hozzáfűzést, mert a szüzesség, illetve a nőtlenség kérdése ide is visszavezethető. Természetesen nem kell ma már szó szerint értelmeznie senkinek ezt a jézusi mondást. Ennek ellenére mégis vannak és lesznek, akik csakis érintetlenségben képzelik el azt, hogy bejuthatnak a mennyek országába, sőt másokat is segíteni tudnak ebben. Igen sokan a „*kiherélést*”, vagy magát az állapotot a káros érzelmek eltávolításaként fogják fel és élük meg.

Több alkalommal is olvashatunk arról, hogy Jézus a mennyek országa közelségéről, vagy annak elér-

kezéséről prédikált: „*Térjete meg, mert elközelgetett a mennyeknek országa*” (Mt 3, 2; Mt 4, 17). Hirtelen felcsillan a szemünk és úgy érezzük, hogy előnybe kerülünk testvérfelekezeteink tagjaival szemben. Már csak abból kiindulva, hogy nem valamikor később, bizonytalan időben és egyszerre történik majd a bemenetel, hanem folyamatosan. Talán még azt is kimondhatom, hogy abban a pillanatban, amennyiben Isten alkalmasnak talál arra. Főként, ha azt a tényt is idesorolom, hogy Isten országa bennünk van, aminek köszönhetően egészen közel vagyunk Istenhez és ő is hozzánk. Örömmel azonnal felhő takarja el, hiszen olvassuk, hogy a „*gazdag nehezen megy be a mennyeknek országába*” (19,23). Ez egy komoly dolog. Arra egyáltalán nem vállalkozom, hogy végére jussak ennek az ügynek. Ha ugyan figyelembe veszem a jelenlegi gazdasági helyzetet (2011), valamint a politikusok megnyilatkozásait, akkor egyértelműnek látszik, hogy a szegények közé sorolhatom magam. Így hát minden esélyem meg lenne a bemenetelre. Igen ám, de valószínűen nem saját elgondolásunk, vagy gazdasági, politikai szakemberek meglátása szerint dönti el Isten, hogy közöttünk ki a gazdag és ki a szegény. Különben is sokunk meggyőződése, hogy a menyek országába vezető úton nem száguldoznak az elegáns, vagy lóerőben bővelkedő autók és nem fuvarozzák a márványborítást az ottan épülő házakhoz.

Két fontos elv vezethet további gondolkodásomban. Mindkettőt Jézus eleveníti fel. Az elsőben arra figyelmeztet, hogy amennyiben igazságunk „*nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába*” (Mt 5, 20). A második álláspontja ennél is markánsabb: „*ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek mint a kis gyermekek, semmiképpen nem mentek be a mennyeknek országába*” (Mt 18,3). Ez pedig egyértelműen azt jelenti, hogy olyan ártatlanokká kell válnunk, mint a gyermekek, és olyan szeretetben bővelkedők, mint amilyenek ők addig, míg meg nem fertőzi őket a külvilág farkas törvénye.

A mennyek országáról szóló tájékoztatóm utolsó bekezdésében a mennyek országának birtoklásáról értekezem. Feltételezzük, hogy csakugyan elérkezett számunkra is annak lehetősége, hogy beléphetünk végre a Jézus által megfogalmazott országba. Három lehetőséget említ, melyekben birtokolhatjuk az eszményi, lelki országot. Az első szerint: „*Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa*” (Mt 5, 3). A második már sokkal komolyabb feltételekről árulkodik, hiszen csak azoké lehet a mennyek országa, akik, „*háborúságot szenvednek az igazságért*” (Mt 5, 10). A harmadik és utolsó feltétel ismét visszakanyarodik a gyermeki állapothoz: „*Hagyjátok békét e kis gyerme-*

keknek, és ne tiltsátok meg nekik, hogy hozzám jöjjenek; mert ilyeneké a mennyeknek országa” (Mt 19,14).

Isten országa

Azt mondhatom, hogy végre elérkeztem kedvenc témámhoz. Eredetileg ez motivált, hogy hozzáfogjak és összegyűjtsem, rendszerbe foglaljam azokat a kifejezéseket, melyek nem csak a Szentírásban utalnak Isten eljövendő, megvalósításra váró országára, hanem én is folyamatosan prédikálok róla, amióta felvállaltam Isten országa hirdetésének ügyét. Jelzem, hogy a fentiek figyelembe tartása mellett nyilatkozom most is az ismert, vagy kevésbé köznyelven forgó tanításokról, melyek alapján arra törekszem, hogy érthetővé tegyem a jézusi tanításnak Isten országára vonatkozó részleteit. Úgy gondoltam, hogy hat

részben mutatom be a szóban levő fogalomhoz társított véleményeket, meglátásokat, tanításokat, ígéreteket és lelki rezdüléseket. Amennyiben sikerül megfelelően elvezetnem a gondolatot azon az ösvényen, mely Istentől indul ki és hozzá tér vissza, akkor érdemes volt foglalkoznom a kérdéssel. Ha netán még az is megvalósul, hogy némelyek segítenek ennek az ösvénynek járhatóbbá tételében, akkor rajta marad ezen a munkán

Isten áldása. Az viszont hadd maradjon Isten kiváltsága, hogy a végső szót Ő mondja: ki érdemesült országára és kit kell elutasítson a bemeneteltől.

Munkatársak szükségesei

Minden bizonnyal Jézus is átlátta, hogy Isten országa munkatársakat kíván, akik komoly erőfeszítés árán, hozzáértéssel, de főként szeretettel és sok áldozathozatal árán, teljes meggyőződéssel végzik a rájuk háruló feladatokat. Pál apostol meglátásában különös módon jelenik meg ez, amikor hangsúlyozza, hogy „*csak ezek azok a munkatársaim az Isten országában, a kik nekem vígasztalásomra voltak*” (Kol 4,11). Arról vitatkozhatunk, hogy Jézus mennyire választotta jól tanítványait és minek köszönhető, hogy Júdás árulásán túl szembesülnie kellett Péter tagadásával és Tamás kételkedésével is. Nekem az a véleményem eddigi munkám során szerzett tapasztalatom alapján, hogy bármennyire is teljes lelkiismerettel végzem a munkám, számtalan élethelyzet adódik, melyben nemcsak megtanorodom, hanem úgy veszem észre, hogy a meg nem értés lebonthatatlan falába ütközöm.

Mindannyiszor érkezik meghatározható módon, vagy éppen felfoghatatlanul valamilyen támogatás is, melynek sok megnyilvánulási formája létezik. Egyik első helyre sorolható az evangélium, melyből számtalan ember merít erőt. Lehet, hogy az által, hogy

meghallgatja egy lelkész vasárnapi beszédét, vagy éppen beszédírás közben érkezik hozzá az evangélium vigasztaló, erőt adó hatása. Tudjuk, hogy *„körüljárja vala Jézus a városokat mind, és a falvakat, tanítván azoknak zsinagógáiban, és hirdetvén az Isten országának evangéliomát”* (Mt 9,35). Amikor elérkezünk erre a pontra, akkor már nagyon közel vagyunk ahhoz, hogy mi is hirdetjük az örömezenetet. Aki teheti, az feláll a szószékre és onnan mondja el üzenetét testvérei felé, mások pedig akkor használják ki a lehetőséget, amikor a szenvedés, vagy éppen az öröm rendjén szóba kerül az evangélium. Miután Keresztelő Jánost tömlöcbe vetették, elment Jézus Galileába és prédikálta Isten országának evangéliumát (Mk, 1,14). Tanítványai feladatává tette, hogy *„predikálják az Isten országát, és betegeket gyógyítsanak”* (Lk 9,2). Ezt a nagyszerű feladatot végezte Pál apostol is, amikor hirdette Isten országát (ApCsel 20,25), valamint *„teljes bátorsággal, minden tiltás nélkül”* (ApCsel 28,31) szólt mindazt, amit szólni kívánt Jézussal kapcsolatosan. *„És az Isten országának ez az evangélioma hirdettetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek”* (Mt 24,14). Az üzenet tulajdonképpen szólástól függ. Szóljuk, mint Isten csodálatos tervét, melynek mi is részesei vagyunk és lehetünk, amennyiben minden ember tudomására hozzuk. Amikor sikerül elmondanunk embertársainknak, hogy életünk értelme ennek a gondviselésnek és szeretetnek az elfogadása és tovább adása, akkor rámutattunk arra a jó magra is, melyre szükségünk lesz a további magvetés során. Nemcsak nekünk, hanem azoknak is, akik tőlünk halottak először erről és ennek köszönhetően maguk is dicsérik ezért Isten csodálatos tetteit.

Jézussal kijelentette, hogy a *„városoknak is hirdetem nem kéne az Istennek országát; mert azért küldetem”* (Lk 4,43), majd megtudjuk, hogy *„ő jár vala városokként és faluként, prédikálván és hirdetvén az Isten országát, és vele a tizenkettő”* (Lk 8,1). Míg Isten országát hirdette tanítványaival, hozzámentek többen is, akik mondták, hogy követik őt. Ezek közül az egyik arra kérte, hogy először elmehessen és eltemesse halottját. Erre Jézus így szólt: *„Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat: te pedig elmenvén, hirdesd az Isten országát”* (Lk 9,60). Aztán mintha törés állna be, hiszen más hangon szól Jézus. Kifejti, hogy Keresztelő Jánosig volt érvényben a Törvény és a Próféta, azt követően pedig *„Istennek országa hirdettetik, és mindenki erőszakkal tör abba”* (Lk 16,16). Itt pedig nem szabad úgy értelmeznünk a kijelentést, hogy erőszakosságba fullad Isten országának hirdetése, hanem erre a tevékenységre erőszakossággal válaszolnak azok, akik semmiképpen nem akarnak elszakadni a régi és elavult hagyománytól. Pál apostol elbeszélése ismét közel hozza az eredeti gondolatot, amikor arról szól, hogy munkatársa *„az Isten országára és a Jézus Krisztus nevére tartozó örömdolgozatokat hirdet”* (ApCsel 8,12). Amennyiben észrevettük, hogy környezetünkben – minden erőltetés nélkül – egyre többen szószólóivá váltak az általunk kezdeményezett üzenetnek, akkor elérkezett hozzánk a magvetés igazi

öröme. Ez jelenti azt a pillanatot, amikor nyugodtan megállapíthatjuk, hogy eredményessé vált meggyőző tevékenységünk. Amikor pedig halljuk majd szeretetünket, hogy mély hittel beszélnek a meggyőzötteknek és másoknak is arról az országról, mely egészen közel van hozzánk, a szívünkben, akkor szétáradt a világban Isten lelke.

A szólásnak is meg vannak a megfelelő megnyilvánulásai az Újszövetségben. Itt is Jézust említem először, aki szólt az öt hallgatóknak *„Isten országáról, és a kiknek gyógyulásra volt szükségök, azokat meggyógyította”* (Lk 9,11). Jézusra utal Pál apostol, amikor a pusztai börtönt követően megjelent és szólt hallgatóságának *„az Isten országára tartozó dolgokról”* (ApCsel 1,3). Pál apostol viszontagságait ecseteli, miközben arról tudósít, hogy *„eljövének hozzá a szállására többen; kiknek nagy bizonyágtétellel szól vala az Istennek országa felől, igyekezték elhíttetni ő velők a Jézus felől való dolgokat”* (ApCsel 28,23). Úgy tűnhet, mintha valami különös dolgot akart volna *„elhíttetni”* hallgatóságával. Mi azonban tudjuk, hogy miben áll ez. Nem szabad még a látszatát sem ébresztenünk valamilyen kétkedésnek a tanítást illetően, hiszen az elhíttetés nem valamilyen félrevezetés szándékával történt, hanem egyértelműen arra utalt, hogy Isten országa nyilvánvalóvá legyen a nem keresztények között. Ehhez tartozik szorosan az a tény, amikor a zsinagógában *„bátorsággal szól vala, három hónapon át vetekezték és igyekeztek meggyőzni az Isten országára tartozó dolgokról.”* (ApCsel 19,8).

Végül, de nem utolsó sorban az evangélium hirdetése során a jó magra, illetve a magvetésre kell figyelnünk. Érthetően mondja Jézus, hogy *„A szántóföld pedig a világ; a jó mag az Isten országának fiai; a konkoly pedig a gonoszok fiai”* (Mt 13,38). Majd *„Úgy van az Isten országa, mint mikor az ember beveti a magot a földbe”* (Mk, 4,26). Vagyis a jól előkészített földbe szórja az ember a jó magot, megemeli fejfedőjét és Istenre bízva a továbbiakat. Lesz olyan mag, mely kikel, termést hoz, aratásra és kenyérgabonaként táplálékként kerül sok ember asztalára. *(A következő lap számunkban folytatjuk.)*

Pap Gy. László

Orbán János Dénes
(Szentés Zágón felvétele)

Orbán János Dénes

Magyarország Babérkoszorúja-díjas költő, prózaíró, szerkesztő. 1973-ban született Brassóban. Bölcsésztanulmányait Kolozsváron, Szegeden és Bécsben végezte. Volt a Bretter György Irodalmi Kör elnöke, egyetemi oktató, az *Előretolt Helyőrség* irodalmi folyóirat főszerkesztője, az *Erdélyi Híradó* Kiadó igazgatója, az *Irodalmi Jelen* szerkesztője, az Erdélyi Magyar Írók Ligájának elnöke, a kolozsvári Bulgakov Irodalmi Kávézó alapítója és tulajdonosa, egészen 2014-ig.

1992 óta publikál, több műfajban: vers, próza, paródia, kritika, esszé, tanulmány, szín- és bábdarab, műfordítás (angol, spanyol és román nyelvből), publicisztika.

Jelenleg Budapesten él, a *Magyar Idők* napilap kultúra rovatának vezetője.

Tizennégy kötete jelent meg, ezek közül néhány több kiadásban is. Unitárius hite fontos számára, elveiben ragaszkodik vallása eszméihez.

Szódával és a hittel

*A csillagok, mint rácspontok mögött,
a legnagyobb Rab setétbe öltözött.
Látom innen, börtönöm ablakából,
mint vívódik. Vagy retteg. Önmagától.
Dobrokol már amott a négy lovas,
világ végét hinnéd, de nem, nem az.
Csupán lovak és díjak ugratása,
nem használják őket már semmi másra.
Létünk csak játék, túli konzolokban,
már meghalad, mert túl kevés titok van.
Titkokból éltem mindég: nem titok,
így épültek a katedrálisok,
a verseim. Emlékszem, én, a ritter
a bort kevertem szódával és a hittel,
s még nem tudtam: a költői szabadság
sorok rácsába zárt, egyfajta rabság.*

A poéta posztja a kék üzzenőfalra

*Akármit írok, az Ő szava ott van
a posztmodernben
– és eme modern posztban,*

*melyben megosztom bűnöm, mit elkövettem:
nem voltam boldog. Nem lehet ismeretlen.*

*Bár másodlagos. Nem ez a fő keresztem.
A lényeg az, hogy akkor is följegyezzem!*

*Kiposztoljam, hogy nem ez volt az álmom,
kísérteni egy kéklő
kereskedelmi szájtton,*

*tudván, a lírák mindhiába robban:
nem élünk már, csupán telefonokban.*

*Osszátok meg, mit a poéta posztolt,
és képzeljétek még hozzá Pál Apostolt!*

A szép halált teázni láttam

*Ma a halállal randevúztam
egy ódon, légyviszkos tükörben.
Minden falon egy-egy tükör volt,
így hát magamat körbeültem.
Pontosan vélem szemben ült,
fakó arccal s némán teázott,
vagy inkább színes tintát kortyolt,
fele másom, fele a por volt.*

*Egy régen lakatlan lakásban
a szép halállal megteáztam.
A tea után kávét hörpölt,
én gyufát, ő lidércet dörzsölt,
nem bánta, hogy a tűzlény retteg,
meggyújtotta a cigarettet.*

*Jobbra, balra két más tükörben
láttam portalan, szebbik énem
egy régen lakatlan lakásban,
hol a léte megfogni véltem.
Egy negyedikben néztem hátam,
keskeny vállam alatt a szárnyam,
tollaimon a tintafojtót,
és még valami más is volt ott.
Színes tintákat iddogáltam,
majd ábrándosan felbőfögtem,
lejegyeztem pár illatos sort,
fele énem, fele a bor volt.*

*Egy régen lakatlan lakásban,
ahol magamat körbeültem,
a szép halált teázni láttam
egy ódon, légyviszkos tükörben.
Majd fölpattant a kanapéról,
gesztikulált és magyarázott,
talán arról, hogy hova vágyok,
közben sercegő tűzlényt gyilkolt,
fele a versem, fele a gyilkos.*

Még ráér kitalálnom

*Lila havas, hófehér gleccserekkel,
egy féldepresszív, ám élénk
Aprily-sequel.
De zöld a rét, akár esős tavasszal.
Vér tarkítja?*

Vagy tele van magyallal?

*Mindez egy szoba ablakából,
az asztal mellől látszik.
Nem vagyok a szobában,
és nem tudom, ki lát itt.*

*Az asztalon egy karcsú váza,
csokor, szíromtalan.
És nem történik semmi,
oly hosszadalmasan.*

*Néma és mozdulatlan,
s főképp: illattalan.
A halál nem ilyen.
Másra most nincs szavam.*

Budapesti Unitárius Egyházközség

1. Nyári zsvajharmónia – sikeres gyerektábor Magyarukton

Zsibongás, gyermekkacaj, hangos nevetés, huncutságtól csillogó gyermekszemek. Bárki bármit mond: egy hét néhány gyerek társaságában a felnőttet is megváltoztatja. Természetesen ott van elrejtve a felelősség, a példamutatás és egy kis szigor is, de az ide-oda szaladgáló gyermekek zsvajjánál nincs kellemesebb hang egy ilyen táborban. Nem volt ez másképp a Magyarukti Unitárius Gyerektáborban sem, amit augusztus 3–8. között rendeztünk meg.

A táborba 11 gyerek jelentkezett érdekes mód fiús többséggel. De minden tábor egyedi, s főleg azért, mert egyediek a tábor lakó kisemberek. Ebben a hat napban nem is a program milyensége, hanem az együttlét minősége került előtérbe. Az, hogy hogyan találják fel magukat a gyerekek idegen környezetbe, s hogy pillanatok alatt egymásra találhatnak. A Magyarukti Vendégház küszöbének átlépésekor gyerekek és felnőttek is megváltoztak egy kicsit. Belaktuk a házat, az udvart, a tér valóban a miénk volt, s éreztük, hogy arra születünk, hogy boldogok legyünk. Játsoztunk csendes és hangos játékokat, a ház hűvösében beszélgettünk, próbálkoztunk egy kis alkotással, szélnek eresztettük gondjainkat, előcsalogattuk a kívánságokat, de legfőképp jól éreztük magunkat.

Ha az ember beszámolót ír, feltűnteti a fontosabb programrészeket, s elmondja, hogy milyen jó volt összességében az adott rendezvény. A szavak sok mindent át tudnak adni, de az emlékekhez kapcsolódó érzések leírhatatlanok. S ha a jó Isten is megsegít, jövőre újra háttérbe szorítjuk a szavakat és teret adunk az önfeledt szórakozásnak. Így hát repeső szívvel várjuk az újabb nyarat, hogy a találkozásból felejthetetlen emlékeket faraghassunk. (Szabó Csengele)

A magyarukti gyerektábor résztvevői

2. Köszöntjük új segédlelkészünket, Szabó Csengelét

A Budapesti Unitárius Egyházközség szeretettel köszönti új segédlelkészét, Szabó Csengelét, akit az elmúlt két évben – kolozsvári teológiai mesterképzésben részt vevő hallgatóként – már megismerhettünk. Nagy ünnepeinken legátusként, hétköznapijainkban hitoktatóként, gyermekprogram-szervezőként és még sok más minőségében szolgálta egyházközségünket. Most, hogy kapcsolatunk „hivatalossá” válik, további egyházzolgálatára Isten gazdag áldását kérjük. Kedves Csengele, érezd jól magad Budapesten, 125 éve épült templomunkban, a fővárosi unitáriusok nagy családjában. Az alábbiakban Csengele köszönti az Unitárius Élet olvasóit:

Engedjék meg, hogy bemutatkozzam... Szabó Csengelének hívnak! „Álmodtam én, s az álom, az álom én magam voltam. Kertben bolygtam, s magam voltam a kert ahogy bolygtam” (Babits Mihály: Álmodok kuszák kertjeiből)

Az álmot, melyet először szüleim álmodták meg 1990. szeptember 6. kezdem életre kelteni, egészen pontosan 12:30 perckor a sepsiszentgyörgyi Megyei Körház szülészeti osztályán. Ez az álom is bonyolultnak kezdődött, mint minden más későbbi álom, s talán távol áll az egyszerű, letisztult esemény sor életemtől, de hiszem, hogy célja van mindezzel a jó Istennel, hiszen nem csak céltalanul bolygunk álmunkban, hanem mindennek oka van. Szüleim első gyermekeként láttam meg a napvilágot, s mint minden első gyermek, kihasználtam a királyi életet. Az öcsém megszületése után családi királyságunk még egy taggal bővült.

Tanulmányaimat a Mikes Kelemen Elméleti Líceum padjaiban kezdtem, s onnan is búcsúztam el 18 éves koromban. Egész életemben kisvárosban éltem. Látásból ismertem az időseket és gyerekeket, tanárokat, boltosokat, henteseket, s ez egyszerűség biztonságot adó környezetéből, semmi perc alatt egy ismeretlen nagyvárosban találtam magam. Elkezdődött teológiai pályafutásom első éve. Különös emberek, helyek, szabadság, félelem, kitartás, bátorság, magamra találás... Annyi minden történt, s még csak negyed évszázadomat készülök átlépni. Álmaim kertjének egy újabb kapujában állok, s különös izgalommal várom kibontakozását. Ha hátratekintek, egy csodálatos időszakot tudhatok magam mögött, olyan emberekkel, akik fontos szerepet játszottak egyéniségem kibontakozásában, s annak az erőnek, mely lankadatlan éberséggel ápolta lelkemet, nem győzők hálásnak lenni.

Hátralevő életem első napja azonban a mával kezdődik, s ezt minden nap igyekszem elmondani magamnak. Hiszem, hogy azért születünk a világra, hogy

Szabó Csengele gyakorló segédlelkész

boldogok legyünk, s ez az élet valóban egy felbecsülhetetlen ajándék. Nehézségek, kellemetlen élethelyzetek voltak, vannak és lesznek, de minden nézőpont kérdése. Én is gyakran elcsüggedek és önsajnálathoz temetkezem, aztán eszembe jut, hogy ha lehetek boldogabb, mért nem azt választom, s fordítok egyet a keréken. Kíváncsi vagyok, optimista, harcos, nem szeretem az igazságtalanságot, a kétszínűséget, de szeretem meghallgatni az embereket, segíteni, szeretek nevetni, tervezni, megvalósítani. Vagyok egyszerű és nehéz eset, s legfőképp ugyanolyan ember, mint Te, kicsit jó, kicsit rossz, tiszta és foltos, de örök diák, aki soha nem szűnik meg tanulni a Mestertől.

3. Nyitott Templomok Napja – szeptember 19.

Szeptember 19-én, szombaton – az Ars Sacra Művészeti Fesztivál keretében – a Budapesti Unitárius Egyházközség is bekapcsolódott a Nyitott Templomok Napja programsorozatába. Dél előtt 11 órakor Kászoni-Kövendi József lelkész, püspöki helynök tartott istentiszteletet, amelyen közreműködött egyházközségünk Bartók Béla Kamarakórusa. Délben, illetve este hét órakor ismeretterjesztő körsétát tartottunk az épületben; bemutattva az érdeklődőknek a Budapesti Unitárius Egyházközség Templomának 125. évét. Délután öt órakor nyílt meg a Budapesti Unitárius Egyházközség templom- és egyháztörténeti kiállítása – a megnyitón fiatal zongoristák (zeneakadémiai és konzervatóriumi hallgatók) az unitárius Bartók Béla műveit játszották. Ezt követően, este hat órától dr. Tokos Zoltán gitárművész, egyházközségünk tagja adott hangversenyt. A programot este nyolc órától a Budapesti Vonósok Kamarazenekar koncertje zárta. A Nyitott Templomok Napja mottójául Balázs Ferenc, a lánglelkű mészáros unitárius lelkész gondolatát választottuk: „A vallás megadja az én életem célját/ a tudomány hozzásegít az eléréséhez/ a művészet alkalmat ad, hogy benne gyönyörrel elmerüljek.”

4. Belvárosi Unitárius Kulturális Nap – szeptember 26.

Szeptember 26-án, szombaton – az Unitárius Élet lapzártája után – rendezzük meg Nagy Ignác utcai templomunkban, valamint az udvaron és a gyülekezeti teremben a Belvárosi Unitárius Kulturális Napot.

Vagyis: egésznapos családi kulturális rendezvénysorozattal ünnepeljük meg templomunk építésének és felszentelésének 125. évfordulóját. A programok ingyenesek, mindenkit nagy szeretettel várunk. Programunk támogatói: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Belváros-Lipótváros Önkormányzata, Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete. A nap részletes programja a következő:

Udvar:

10:30 Aranyszamár Színház – Kabóca Bábszínház – Máté Angi: Volt egyszer egy...

12:00 Évkerék Társulat: Zöld Péter – zenés mesejáték

16:00 Lábita Bábszínház: Székely népmesék

20:00 Téka koncert és táncház

Templomi koncertek:

15:00 MAKÁM koncert: A teljesség felé

17:00 GRYLLUS DÁNIEL – GRYLLUS VILMOS – MÉCS KÁROLY: Hegyi beszéd

19:00 MISZTRÁL együttes ünnepi koncertje

Az előadások és koncertek ideje alatt (10-18 óráig) a templom udvarán kézműves foglalkozásokkal és Világfa Meselabirintussal várjuk az ide látogatókat. A rendezvény ideje alatt székely kézműves élelmiszerek, valamint faszépen sült erdélyi húsételek és kürtőskalács kóstolható, vásárolható.

5. Őszi Hálaadási ünnepi istentisztelet – szeptember 27.

Őszi Hálaadási ünnepi istentiszteletet tartunk 2015. szeptember 27-én, vasárnap délelőtt, a Kossuth Rádió élő közvetítése miatt kivételesen 10 órától. Űrvacsora felvételére is várjuk konfirmált unitárius testvéreinket. A rádióközvetítés miatt kérjük, hogy 09.45-ig foglalják el helyüket a templomban. Az istentiszteletet ünnepi közebed követi a gyülekezeti teremben.

6. Magyarkúti szabadtéri istentisztelet – 2015. október 3.

Egyházközségünk hagyományos őszi szabadtéri istentiszteletét és szeretetvendégségét 2015. október 3-án, szombaton, délelőtt 11 órai kezdettel tartja meg a Verőcehez tartozó Magyarkúton, az unitárius tulajdonban és egyházközségünk kezelésében lévő, három éve felszentelt kertben és vendégházban. Már délelőtt fél tíztől várjuk vendégeinket, majd az istentiszteletet követően, 13 órától szeretetvendégség lesz.

7. 125 éves a Budapesti Unitárius Egyházközség Temploma – Ünnepi gálakoncert és állófogadás – 2015. november 19. vasárnap, 19 óra, Pesti Vigadó

Közreműködik:

Kertesi Ingrid operaénekes (Liszt-díjas, Erdemes és Kiváló Művész)

Mészáros Nóra Zita zongoraművész

Farkas Gábor Liszt-díjas zongoraművész

Tokos Zoltán gitárművész

Gázsa Zenekar – autentikus erdélyi népzene

„Jer, jer, kicsiny sereg, emléket ülni ma!” (Unitárius Énekeskönyv, 167. ének)

Kedves Unitárius Testvéreink, Barátaink! Ünnepet ülünk az idén több alkalommal is. Emlékezünk azokra az elődeinkre, akik áldozatos munkájukkal templomot építettek a közösségnek és a jövőnek. Ünnepejük különösen azokat, akiknek köszönhetjük, hogy mi, a Budapesti Unitárius Egyházközség tagjai, büszkén hirdethetjük, hogy vagyunk, itt vagyunk, jelen vagyunk Budapest szívében immár 125 éve.

125 éve, amikor Nagy Ignác utcai templomunkat elődeink felszentelték, az azt követő ünnepi díszebédet a Pesti Vigadóban rendezték meg.

Templomépítő elődeink példáját követve 2015. november 15-én 19 órától a felújított, patinás Pesti Vigadóban tartjuk ünnepi gálaestünket, valamint az azt követő állófogadást, melyre minden Testvérünket, Barátunkat nagy szeretettel hívunk és várunk.

A gálaest részletes programja az Egyházközség Hírlevelének ünnepi számában, az Egyházközség www.unitariusbudapest.hu honlapján, valamint a Budapesti Unitárius Egyházközség Facebook közösségi oldalán olvasható. A gálaestre 2015. szeptember 15. napjától belépőjegyek, valamint támogatói belépőjegyek vásárolhatók:

- személyesen Egyházközségünk 1055 Budapest, Nagy Ignác utca 2. szám alatti hivatalában hétfőtől csütörtökig 9 és 13 óra között, vagy a vasárnapi istentiszteletek ideje alatt, illetve

- átutalással történő fizetéssel a Budapesti Unitárius Egyházközség OTP Bank Nyrt.-nél vezetett 11713005-20304007-00000000 számú számlaszámára.

Az átutalás közleményében kérjük feltüntetni a jegyet vásárló nevét, illetve a Pesti Vigadó megnevezést. Az átutalással fizetett jegyeket az Egyházközség irodájában vagy a gálaelőadás kezdetét megelőző egy órában lehet a helyszínen átvenni. A belépőjegyek

ára: 4.000 Ft. Támogatói belépőjegyek ára: 5.000 és 10.000 Ft. A belépőjegyek nem helyre szólóak.

Felhívjuk szíves figyelmüket arra, hogy jegyeket csak korlátozott számban tudunk kibocsátani, tekintettel a férőhelyek korlátozott számára.

További információk: Telefonszám: 311-3094; E-mail: bueiroda@t-online.hu.

Folytassuk méltó módon, amit eleink elkezdtek!

Köszönet támogatóinknak

A Budapesti Unitárius Egyházközség temploma felszentelésének 125. évfordulójához kapcsolódó, gazdag kulturális és közösségi programok megvalósítása erőn felüli anyagi áldozatot követelt Egyházközségünkötől. Ugyanakkor úgy gondoltuk, hogy a programok minőségét illetően nem tehetünk kompromisszumot az anyagi korlátok miatt. Ezért több szervezethez nyújtottunk be pályázatot, juttattunk el kérést, hogy segítsék az ünnepségsorozat megrendezését.

Kéréseink, pályázataink a vártnál is jobb eredménnyel jártak. Erőfeszítéseinknek és támogatóink nagyvonalúságának és segítőkészségének köszönhetően sikerült a szükséges források jelentős részét külső forrásból előteremtenünk. Köszönetet mondunk legnagyobb támogatóinknak, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egyházügyi Államtitkárságának, Belváros-Lipótváros Önkormányzatának, valamint a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének, továbbá azon híveinknek, akik támogatójegyek vásárlásával támogatták a rendezvények megvalósítását.

Összeállította: **Retkes Attila** presbiter

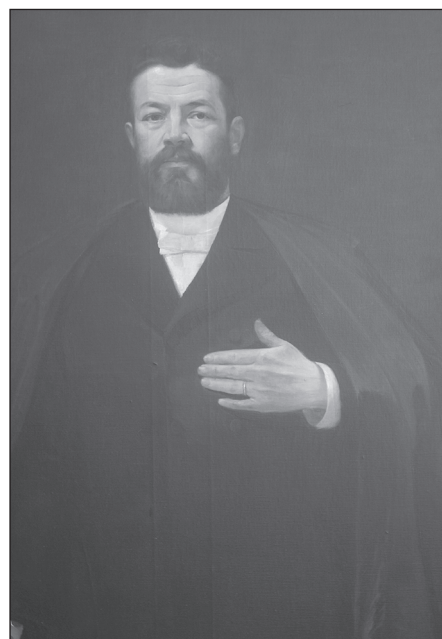
Közreműködött: **Szabó Csengele, dr. Fori Hajnal, Mészáros Nóra Zita, Zoltán Csaba.**

Derzsi Károly emlékezete

A Budapesti egyházközség lelkészi hivatalában őrzünk egy 1896-ban készült festményt. Ez Derzsi Károlyt ábrázolja, akiben többek között, a 125 évvel ezelőtt megépült templomos ingatlanunk templomépítő lelkészét (is) tisztelhetjük.

A budapestiek egykori Koháry utcai (ma Nagy Ignác utca) temploma, rekord gyorsasággal épült fel 1888 áprilisa és 1890 szeptembere között. Igen, valamivel kevesebb mint másfél év alatt. Elképzelni sem könnyű mindazoknak, akik napjainkban sokat fáradoznak annak érdekében, hogy a templomos ingatlanunkon, kisebb-nagyobb restaurációs munkálatokat elvégezzenek. Ilyenkor értékelődik fel annak a jelentősége, hogy elődeink mertek nagyot vállalni és szinte a semmiből megvalósítsák nagy tervüket, a templom felépítését.

Visszatérve a kép keletkezésének történetéhez tudjuk, hogy miután az unitáriusok Sionja felépült, Derzsi 1894-ben betegségére hivatkozva lemondott lelkészi állásáról. Ezt az egyházközség akkori vezetősége

A Derzsi Károlyt ábrázoló festmény

elfogadta. Minden bizonnyal ez tette sürgössé azt az elhatározást, hogy készüljön Derzsi Károlyról egy portré, még mielőtt visszaköltözik Tordára, hogy az ottani tanodában kezdje el munkáját, amelyet nagyon szeretett és ittléte alatt is sokat emlegetett.

A kép jobb alsó sarkában olvasható a festő neve: Both M, illetve minden bizonnyal az a dátum, amikor a kép készült: 1896. A Derzsi Károlyt ábrázoló portré fölött a vászonba száraz pecséthez hasonló beírásként olvasható, kb 10 cm-es betűkkel, hogy a kép kit ábrázol. (Derzsi Károly) Teljes bizonyossággal nem tudjuk megállapítani, de valószínűleg az alkotóban Botfalusi Both Menyhért II. tisztelhetjük, aki Derzsinek kortársa volt és 1857-1916 között élt. A budapesti Mintarajziskolában Székely Bertalan és Lotz Károly tanítványa volt. Majd Münchenben és Párizsban tanult tovább. Egy műve a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona. A kép

az utóbbi száz és egynehány esztendőben igencsak megporosodott, a feszítő ráma sokat engedett a vászon feszességéből, arról nem is beszélve, hogy a keret is hagyott némi kívánnivalót az utóbbi évtizedekben. Mind a kezdeményezés, mind a kivitelezés Elekes Botond részéről érkezett még az első negyedévben, hogy a képet felújítani és restaurálni kell. A munka elvégzéséhez szükséges pénzüsszeget, 150.000 Ft-ot az Egyházkerület ajánlotta meg. Az utóbbi hónapokban a portré ismét a régi helyén van, a lelkési hivatal főfalát foglalja el, de már új köntösben tündököl. Az egyházköztség presbitériuma ez úton is köszönetet mond az Egyházkerületnek az elvégzett munkáért, a templom fennállásának 125. évfordulója alkalmából. (KKJ)

Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség

Az elmúlt hetekben megállapíthattuk, hogy a szarai napok bizony nem tesznek jót a templomba járó kedvnek. A tikkasztó hőségben vasárnapjaink a megszokottnál némiképp csendesebben teltek. A kánikulában nem csak a fásultság és levegőhiány tett próbára valamennyiünket, de sokaknak sajnos komoly egészségügyi gondokat is jelentett. Ezzel együtt az élet nem állt meg Pestszentlőrincen. Az istentiszteleteket minden vasárnap megtartottuk, dr. Szent-Iványi Ilona nyári szabadságának ideje alatt Szász Adrienne lelkész nő szolgálatával. Több esküvőnek is otthont adhattunk a nyár folyamán, s örömmel konstatáltuk gyülekezetünk létszámának folyamatos gyarapodását.

Július elején vendégeket fogadhattunk, Székely Kinga Réka lelkész nő jóvoltából. Szerre Erdélyből érkezett unitáriusok csoportja tett látogatást templomunkban, ahol egy nagyon kellemes estébe nyúló délutánt tölthettünk együtt. Az érkezők, lelkészünk, dr. Szent-Iványi Ilona előadásában hallhattak egy szép és érdekes előadást a pestszentlőrinci unitáriusok és a templom építésének történetéről. Ezt követően közös

vacsorát költöttünk el az egyházközség gyülekezeti termében, ahol erdélyi testvéreink is röviden bemutakoztak. Ez által alkalmunk nyílt egy kicsit jobban megismerni egymást és egyben új ismeretségek, barátságok születhettek.

A csendes, nyári hetek után nagyon izgalommal várjuk az őszt, a programok és feladatok tömkelegét, amiket majd érkezése elhoz Pestszentlőrinc számára. Immáron tradicionálisan készülünk a szeptember közepén megrendezésre kerülő Havanna Napok elnevezésű kerületi rendezvénysorozatra, melynek keretében az Adorate kórus koncertjével készülünk megörvendeztetni gyülekezetünk tagjait és minden kedves érdeklődőt.

Még a tél beállta előtt folytatni kívánjuk templomunk felújításának tavalyi évben megkezdett munkálatait. Az elmúlt esztendőben nagy örömmelre megszépült kerítésünknek az utcafronton végigfutó szakasza, beleértve a régi idöket idéző és számtalan emléket őrző, gyönyörű székelykaput, melynek szépsége előtt minden arra járó megáll egy-egy pillanatra. Idei tervünk a templomtorony renoválása, mely sajnos igencsak megérett már arra, hogy új külsőt kapjon. Bízunk benne, hogy a tél kegyes lesz hozzánk és csak azután fog megérkezni, mikor már szép, új tornyunk elkészült.

Mindezzel párhuzamosan a gyülekezeti élet ismét kezd felpetzdülni, a nagy hőség utáni felfrissüléssel testvéreink is újra visszatérnek szeretett kis templomunkba, melyet vasárnapról vasárnapra egyre többen töltünk meg, hogy közösen mondjunk hálát azért, hogy itt van nekünk, s mi is itt lehetünk együtt, egymásért.

Az erdélyi látogatók csoportja

Szőke Lidia

Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség

A július eleji balatonfüredi sikeres szereplés után (a dalkör is és mi is a feleségemmel elismerő oklevelet és közösen egy szép mives kupát kaptunk és visszahívtak a gálaestre is) igyekeztünk haza, hogy az utolsó tennivalókat is, a fogadást, elszállásolást, diszebédet, műsort is tető alá hozzuk, hiszen sokan jelezték részvételi szándékukat az ünnepen.

Július 4-én utolsó útjára kísértük és eltemettük id. Szabó Lajos, 87 évet élt testvérünket. Sok éven keresztül a népdalkör tagja volt, ahol együtt is sokszor énekeltek. Nem született unitáriusnak, de betegágyán meghagyta, hogy mi végezzük a temetési szertartást.

Július 6-7. napjain még arra is volt időnk és erőnk, hogy a nagy búcsúi készülődés alatt fogadjuk kedves erdélyi testvéreinket. Székely Kinga Réka lelkesítő hitéleti előadó vezetésével 26 vendég érkezett az erdélyi egyházkörök világi vezetői közül, egy anyaországi körút részeként. A megszépült templomunkban meghitt találkozás volt ismét a régi és új testvéreinkkel. Legyen még ilyen!

Július 12-én egy kissé kegyesebb volt a nagyon begyűjtött nyár, itt az Alföldön. Nem volt olyan rettenetes hőség és léghűtőkkel ellátva várta templomuk az emlékező sokaságot. Mert az volt, sokaság. Keb-lusek Béla, városunk neves virágkertésze (a debreceni virágkarneválok állandó sikeres résztvevője minden augusztus 20-án) által feldíszített templom is emelte az ünnepség fényét, de gyönyörűség volt látni, ahogy a Sárréti Népdalkör énekesei Vésztőről, Szeghalomból, Körösladányból valamint a helyiek is saját népviseletükben (fehér, zöld, kék, piros domináns színekkel) vonultak a templom felé, majd be az Isten házába.

Az ökumenikus emlékezés zászlóink (nemzeti, erdélyi, millenniumi, székely és egyházközségi) és meghívottaink bevonulásával kezdődött.

Az áhitatot Hüse József szeghalmi plébános tartotta, majd a helyi lelkész köszöntője következett. Megjelent városunk polgármestere Bere Károly, aki üdvözölte a megjelenteket és felolvasta Orbán Viktor miniszterelnök üzenetét. Ott volt Tóth Zoltán református lelkész, aki szintén üdvözölte a megjelenteket, valamint Pap László debreceni lelkész nejevel, dáma vitéz Székely Dezsőné Sebestyén Mária '56-os szabadságharcos, díszvendégünk. E sorok írója tolmácsolta a gyülekezetnek a tucatnyi érkezett levelet-üzenetet, többek között Lezsák Sándor, Kövér László, Tőkés László, az erdélyi gyülekezetek és lelkészek, esperek, egyházi szervezetek és mások üdvözlését.

Az üdvözlések után Pap László lelkész tartott felolvasást Bartók Béla nagyszerű, halhatatlan életművéről. A méltatást tovább folytatta Nagy László megfogalmazásában gondnokunk, Kovácsné Czeglédi Mária Tünde. A gyülekezet (jöttek Gyuláról, Kocsordról, Szeghalomról, Berettyóújfaluból) a kórusral együtt énekelte a Bartók által gyűjtött dalok-

ból. Az énekek szárnyán eljuthattunk Körösladánytól Marosvásárhelyig, Vésztőtől Turáig, Jobbágytelkétől Gyuláig, ahol a zeneszerző gyűjtötte az elhangzott dalokat. Az énekek között versek, gondolatok hangzottak el Illyés Gyulától, Jobbágy Károlytól, Juhász Gyulától, Hajnal Annától, Szilágyi Domokostól és Kassák Lajostól dr. Bodóné Takács Ilona, Kovács Szimonetta, Korcsok Klára, Hegyesi Dominika előadásában. Szőke Dia elénekelt egyik legszebb népi karácsonyi énekünket: Csordapásztorok midőn Betlehemben... A lelkészházaspár a számukra oly kedves éneket adta elő: „Szegény vagyok, szegénynek születtem...” Megható volt Györfi Gyula dalárdavezető tanár előadása klarinéton az Este a székelyeknél című műből, az úgynevezett régi székely himnusz-főmotívumot: „Ó, én édes jó Istenem...” játszotta el.

Az emlékstentisztelet az „Egy Istenünk, egy magyar hazánk” kezdetű unitárius himnusz eléneklésével valamint a Magyar és Székely Himnusz eléneklésével zártuk. A feldíszített templom virágait magunkhoz véve kivonultunk a templomkertbe, ahol az elbocsátás és áldás előtt mindenki annál az emlékoszlopnál vagy kopjafánál helyezte el, amely szívéhez a közelebb áll, legtöbbször a Testvériség Kopjafájánál. Az emlékező napot a megjelent másfélszáz érdeklődő közül közel százan egy hangulatos kisvendéglőben fejeztük be egy ízletes alföldi birkapörkölt elfogyasztásával. Legyen Istennek hála az emlékező napért és mindenkinek minden segítségért, áldozatért köszönet.

Július 19-én emlékeztünk istentisztelet keretében a hónap elején elhunyt testvérünkre.

Július 26-án keresztelezési szertartást végeztünk. Bálint Imre és Nagy Ida gyermeke a Zalán Antal nevet kapta a keresztségben. Adja az Isten, hogy hosszú életében egészséges legyen, sok örömet hozzon szerettei számára egykori presbiterünk, id. Kovács Lajos dedunokája.

Ugyanezen a napon emlékeztünk az egy évvel ezelőtt meghalt Pikó Zsigmondra, akinek felesége gyüle-

A lelkészházaspár fellépése a balatonfüredi Balaton-Ifjúság-Művészet nemzetközi fesztiválon

kezetünk nagy segítője és támogatója, valamint egykori presbiterünk és gondnokasszonyunk 10 éve elhalt férjére, Gyáni Endrére, aki lelkes hívünk volt éveken át.

Július 29-e és augusztus 8-a között szabadságra mentünk haza Erdélybe. Jó volt feltöltődni otthoni energiával, hogy majd itt újult erővel folytassuk azt a sok munkát, aminek se vége, se hossza. A szabadságunk végén, 8-án részt vettünk Szejken az Unitárius Találkozóán, ahol a megszorított résztvevők először vettek úrvacsorát azóta, hogy Kedei Mózes esperes-lelkész és hívei elindították a II. világháború végéig Homoródfürdőn rendezett unitárius „búcsú” helyett a szejkeit, Orbán Balázs földjén, a székelykapuk ölelésében. Füzesgyarmatról, Elekről és Gyuláról 8-an képviseltük gyülekezetünket.

Augusztus 9-én megemlékeztünk Hegedűs Sándor idő előtt elhalt testvérünkről.

Augusztus 11-14. között szép négy napot töltöttünk Magyarkúton a hittantáborban.

Augusztus 19-én délután 6 órától tartottuk az ökumenikus istentiszteletet a katolikus gyülekezet szervezésében, a kápolnában és az előtte lévő Szent István kopjafánál, az államalapítás ünnepén. Szolgált a három felekezet lelkésze, az ökumenikus kórus, a népdalkörünk, verset szavalt a katolikus káplán, előadást tartott egy debreceni teológia-professzor.

Augusztus 23-án volt a 25 éve hagyományossá tett Jótevők Napja, amikor kiosztottuk a „Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány” pályadíjait. 20 középiskolást, főiskolást és egyetemistát jutalmaztunk meg 342 000 forint értékben.

Jótevők napja

Minden esztendőben, augusztus 25-höz legközelebb eső vasárnapon tartjuk az Erdélyből hozott, hagyományos Jótevők Napját. Ezen a napon osztjuk ki a 22 éve létrehozott „Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány” pályadíjait. 1992. május 16-án tragikus balesetben meghalt a 19 éves fiatal diák, baráti családjunk második gyermeke (a nagyobbik fiú is ott volt az autóban). Kezdeményezésemre hoztuk létre az Alapítványt a család hathatós támogatásával a következő évben.

Azóta több mint félezer diákot támogattunk közép- és felsőfokú tanulmányaikban, többmilliós összeggel felekezeti hovatartozástól függetlenül. A Kuratórium elnöke a sorok írója, a hat tag fele gyülekezetünk tagja, másik fele a Család baráti köréhez tartozik. A támogatást megköszönő diákunk most jutott be kitűnő érettségivel az egyetemre. (B.L.)

Kedves emlékező gyülekezet! Tisztelt szülők! Diák-társaim! A szó igaz értelmében újra elszaladt egy esztendő. Ahogy futnak az évek, mi mindannyian közelebb kerülünk álmaink, vágyaink megvalósulásához. Évről-évre új arcok jelennek meg köztünk a megszokott régiék mellett, és a végzősök elmennek, hogy felépítsék életüket.

Augusztus 24-én megérkeztek az árkosi testvér-gyülekezet képviselői, akik egy hetet töltenek el városkánk, lassan nagyhírvé váló fürdőhelyén. Vasárnap, augusztus 30-án Székely János lelkész szolgált templomunkban.

Augusztus 29-én Várpalotán részt vettünk és a történelmi egyházak képviselőivel együtt szolgálatot végeztem a vitézavatáson, mint a Vitézi Rend tagja és egyik lelki vezetője.

Augusztus 30-án a helyi Hajnal István Idősek Otthonában istentiszteletet tartottunk.

Augusztus 31-én jelen voltam az iskolai évnyitón és egyeztettem az iskola vezetésével a hittanórák idejéről. Ebben az évben heti 4 óránk lesz második, ötödikes, hatodikos és hetedikos hittanosaikkal. Az iskolavezetés messzemenő körültekintéssel segíti munkánkat.

Szeptember 5-én részt vettünk Debrecenben, az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesület szervezésében, az unitárius gyülekezettel együtt tartott Székely Nap rendezvényein.

Szeptember 13-án, vasárnap délelőtt tartjuk a hittanos évnyitót gyermek-istentisztelettel, szeretetvendégséggel, tombolázással egybekötve az eddigi hagyományaink szerint.

Szeptember 20-án ér az a megtiszteltetés, hogy megszépült templomunkban lesz a Szent György, a Mártír Nemzetközi Lovagrend lovagavatása, ahova a lengyelországi Tadeusz Kaczor nagymester vezetésével mintegy negyven lovag érkezik a hazaiak mellett.

A nyár végére és az őszelőre is adjon az Isten erőt, egészséget, kitartást mindenkinek.

Balázsi László

Modern korunk Kőműves Kelemenjeként új Déva-várak falait emeljük, akár az égig. Van úgy, hogy amit rakunk délig, leomlik estére, amit rakunk estig, leomlik reggelre. De nekünk nem szabad meghátrálni, mert mi az Élet gyermekei vagyunk. Sokan még sem születünk, amikor a tragédia történt, de emelkedett lélekkel gondolunk ma is arra az ifjúra, akinek délceg várbástyája leomlott, és nem lehetett már újra felépítenie. Az ő emléke buzdít minket fáradhatatlanul dolgozni, felelősségteljesen menni a pályánkon, nem hajladozni, mint a gyenge nádszál jobbra-balra, nem kapkodni erre-arra, mindig azt lesve, hogy honnan milyen hasznunk származik. Isten segít megszülni álmainkat, kitűzni céljainkat, adja a lelki és szellemi tehetségeinket, amelyekkel megvalósíthatjuk önmagunkat. Ebben a közös munkába állnak be szereteteink támogatásával, mellettünk való állásukkal, féltésükkel, gondoskodásukkal. Ebben a küzdelemünkben vesz részt a Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány anyagi támogatásával, buzdításával, értünk való imádkozásával és emlékeztetéssel. Legyen ezért hála és köszönet mindenkinek, akiket illet. Eredményes tanulással, komoly munkával igyekszünk az értünk vállalt és meghozott áldozatot visszafordítani. Adjon Isten erőt, egészséget a Szülőknek, Rokonoknak, a Gyülekezet minden tagjának, nekünk pedig sikeres 2015-2016-os tanulmányi esztendőt. (Kovács Gréta Tünde)

Alföldiek Magyarkúton

Augusztus 11-14 között négy napon át ismét hangoskodástól, énekléstől, harangozástól és volt zajos a mesebeli szép ház és udvara. Kedden korán indultunk, hogy korán érkezzünk, hogy minél több ideig élvezhessük a tikkasztó nyári hőségben a jó friss fenyő és lombhullató erdő kilehelte ajert. Ebédkor már meg is nyitottuk a tábort. Minden étkezést alkalmat harangszóval, hittanosaink felolvasásával és énekléssel indítottunk. Aztán előkerült minden fellelhető játék alkalmatosság. A medence is megtelt vízzel, bentről hordták ki a meleg vizet a hittanosok. A felnőttek szépen lekaszálták és megtakarították az eléggé elvadult hátsó kijárat környékét, felszabadították a kijáratot a patakocskára felé, valamint a főkapu, a ház előtti részen összegyűlt leveleket és sarat talicskával lefuvarozták a kert végébe. A focikapuk is elfoglalták helyüket, volt tollaslabda és játékkedv bőven. Volt, aki visszavonult olvasni a hűvös szobákba. Megérkezésükre megcsodálunk a szép galambokat is.

Estenden kedves vendég látogatott meg, a ház gondnoka-mindenese: Zoltán Csaba, akinek nyaralásunkat köszönhattuk. A 15 tagú füzesgyarmati gyermek és felnőtt csapat ez úton is hálásan köszöni meg nagylelkűségét.

A négy nap alatt jobbnál-jobb ételekkel lepték meg a felnőttek a csapatot. Sikerült most is elmenni a Kárpát-haza templomába, ahol áhítattal énekeltünk és imádkoztunk. Egyik nap hatalmas kirándulást tettünk

A magyarkúti táborozók

a Kékes-tetőre és környékére. A Mátrafüred környéki kalandpark volt az egyik legnagyobb élmény, főként a gyermekeknek. Olyan hamar eltelt az idő, hogy alig vettük észre, hogy itt van már péntek és indulni kell haza, az Alföldre.

Nem feledhetjük el, hogy a szomszéd bácsi nagyon megdicsérte kis közösségünket a rendcsinálásért, megemlítve, hogy a szórakozásunk, ottlétünk nagyon tetszett neki.

Illesse ismét köszönet azokat, akiknek köszönhetjük ezeket a csodás napokat, köztük a füzesgyarmati polgármestert, aki díjtalanul bocsátotta részünkre a 16 személyes kisbuszt.

Reméljük, hogy még lesz részünk ilyen hangulatos és tartalmas táborozásban jövőben is.

Kovácsné Czeglédi Mária Tünde

Kocsordi Unitárius Egyházközség

A Kocsord és Szórványai Unitárius egyházközség tagjai tevékenyen vettek részt a nyári hónapok programjaiban. Június az évzárók ideje, a régóta várt nyári nagyvakáció kezdete. A vallásórák végeztével részt vettem az iskolai évzáró ünnepélyeken Kocsordon illetve Nagykárolyban, lelkészi szolgálattal.

Az istentiszteletek mellett jutott idő az udvar rendezésére, hogy méltóképpen felkészülve tarthassuk meg a gyülekezeti napunkat augusztus 2-án. Nagy sikernek örvendett ez a szép alkalom a találkozásra, már éppen izgultunk, hogy gulyás nélkül maradunk, olyan sokan érkeztek. Szerencsére a gondos dolgos asszonyaink helyt álltak a süteményekkel és más finomságokkal, a férfiak pedig azzal, hogy megfelelően rászámolták, többet vettek a hozzávalókból. Köszönet a presbitérium és a Nőszövetség lelkesedésének.

Azt is ünnepeltük, hogy gyarapodott ingatlanunk a szomszéd telek megvásárlásával, hála érte gondviselő Istenünknek. Külön köszönet az Egyházkerületünk vezetőségének a támogatásért, amellyel ezt az álmot megvalósíthattuk.

Júliusban és augusztusban rengeteg látogató számára nyitottuk meg műemlék templomunk ajtaját.

Gyermekeink részt vettek a magyarkúti táborban, mindannyiunk öröme és épülésére.

Augusztus 16-án megkereszteltük és megkonfirmáltuk Farkas László 33 éves testvérünket, aki rendszeresen látogatta a nyíregyházi és a kocsordi istentiszteleti alkalmainkat, valamint részt vett a konfirmációi felkészítésen is. A gondviselő Isten áldása kísérje életét!

Augusztusi keblitanácsi gyűlésünkön részt vett dr. Barkaszi Sándor kocsordi polgármester, aki támogatásáról biztosította gyülekezetünket a templom és az udvar állagmegóvási illetve rendbetételének munkálataiban. Örömmel jelenthetem, hogy a festési, kisebb vakolatjavítási munkák megkezdődtek a templom előtti portikuson és az iroda előtti tornácon. Külön köszönet Jakab Gyula gondnoknak és Pethő Jánosnak, aki a szakmai irányítást végzi e felújításban.

Augusztusban vendégül láthattuk Jan Hustlar végzős teológiai hallgatót a Starr King School for the Ministry Balázs Ferenc ösztöndíj programjának keretén belül. Istentiszteletünkön beszámolt eddigi életútjáról, az amerikai unitárius gyermek vallásórái programokról, melyet 12 évig vezetett, majd a teológiai tanulmányairól. Szeretvendégséggel ünnepeltük meg

az ő látogatását is, hiszen minden évben fogadjuk az ösztöndíjasokat.

Augusztus 22-én szombaton zuhogó esőben fogadtuk a Tordai Unitárius Egyházközség kirándulócsoportját Nagykárolyban. Szerencsére a kastélylátogatás után elállt az eső és alkalom lett a város bemutatására, ismerkedésre, beszélgetésre. Nagy öröm volt számunkra, hogy viszonzhattuk a tordai lelkészpár Józsa Lajos és Emese valamint a gyülekezet szíveslátását.

Augusztus 29-én részt vettünk 17 fővel a Nőszövetség dicsőszentmártoni éves konferenciáján. A hosszú út alatt elmélyültek a barátságok, kapcsolatok

és valóban lelkiekben feltöltődve értünk vissza a tartalmas program után. Külön köszönet a kocsordi önkormányzatnak, hogy a kisbuszokat rendelkezésünkre bocsátották illetve a „pilótáknak” Harsányi Zsoltnak és Bartha Károlynak, hogy az asszonyokat elvezették a találkozóra.

A nyár végére becsengettek, szeptember elején sorkerült az évnytóra, ahol Isten áldását kértük az új tanévben a tanárookra és diákokra munkájára. Az iskolai vallásórák bevezetésével nagy örömmel tekintünk a gyermekekkel a közös út elé, hogy együtt fedezzük fel hitünk csodálatos világát.

Bartha Mária Zsuzsánna

Az ítélet

Ítéletet mondani meglehetősen egyszerű képesség. Élünk is vele nap mint nap, valamennyien. Megítélünk, rosszabb esetben elítélünk valakit a hajszíne, a magassága, az alkata, a járása, pláne a bőrszíne, a vallása, vagy épp az identitása miatt.

Érdekes emberi tulajdonság, hogy a hibásat, az általunk rossznak véltet, a kivetni valót akár egyetlen másodperc alatt is képesek vagyunk meglátni és kimondani. A jót azonban hosszas szemlélés után sem biztos, hogy tudjuk, illetve, hogy akarjuk észrevenni.

Jó és rossz felismerése egyébként sem mindig egyszerű, vagy egyértelmű. Attól hogy valami eltér az általában vett szokványostól, vagy akár csak a mi saját értékrendünkötől, még nem biztos, hogy az rossz. Ahhoz azonban kétségtelenül elég, hogy, ódzkodjunk tőle, megijedjünk tőle, pusztán csak létezésének azon tényétől, hogy más mint mi, más mint a miénk. Saját világunk közepe mi magunk vagyunk, s aki ebbe úgy gondoljuk, hogy nem fér bele, azt könyörtelenül kiutasítjuk onnan.

Egy kolléganő. A „furcsa lány”, a többiek csak így nevezik. Igen, valóban furcsa, szerintem is. Nem a külseje, az teljesen átlagos: harminc év körüli, szőke, hosszú haj, se nem túl magas, se nem túl alacsony, nem kövér, de nem is sovány. Valahogy mégis furcsa... Nem tudok mit kezdeni azzal, ahogy hirtelen, látszólag minden ok nélkül olykor-olykor fülsértő orgánussal felkacag, ahogy keresztülviharzik a folyosón, majd' felborítva a szembe jövőket, holott ilyesfajta sietségre igazán nem volna semmi oka. Nem tudom kezelni a helyzeteket, mikor időként összefutva gyermekem, oda nem illő, vagy éppen valami sértőnek ható kis megjegyzést ejt el, pusztán azért, mert benne is megvan az a kényszer, ami szinte mindannyiunkban: ha valakivel találkozunk, azt meg kell szólítani.

Nem, véleményem szerint nem feltétlenül kell, én nem is mindig teszem... Engem meg ezért tartanak „furcsának”...

De vissza a kolléganőhöz! Igyekszem elfogadó lenni, de... Nos igen, ő valóban furcsa, még nekem is. Az a faj-

ta, mondom rá könnyedén, akivel ha kettesben kerülünk egy lakatlan szigetre, alighanem akkor sem válnánk barátnőkké.

Lakatlan szigetre ugyan nem, de közös kiküldetésbe kerülünk, méghozzá nem sokkal a fenti kijelentésem után. Két teljes nap vele, egymásra utalva, egy vadidegen közegben. Nem hangzik valami jól, nem is szívesen vállalom, de nincs más választásom. Neki sincs, s látom rajta, hogy ez legalább annyira frusztrálja, mint engem. Apró grimasszal mér végig, amit jóhiszeműen vélhetnék annak is, hogy orra rándításával csupán a szemüvegét akarta megigazítani. De minek ámítsam magamat, tudom jól, ez nem a szemüvegnek, hanem nekem szól.

Az utazás egy ismeretlen országba általában jó kaland, én mégis minden lelkesedés nélkül indulok el otthonról annak a bizonyos napnak a reggelén, mikor megkezdődik közös két napunk a „furcsa lánnyal”.

Eleinte feszült csendben ülünk egymás mellett. Egyikünk sem tudja, mit mondjon, hisz ugyan mi az, amiről a másikkal tudna beszélgetni? Aztán csak úgy puhatolódzunk. Semleges témákat vetünk fel, az időjárásról, közlekedésről, munkáról. Később már kicsit tovább megyünk, arról kérdez, hogy merre lakom, van-e családom. Válaszolok, majd visszakérdezem ugyanezeket.

Közben megy az idő, észre sem veszem és már vallásról, életfelfogásról, tudományról folyik a beszélgetés. Rácsodálkozok tudására és kifejezőképességére, életszemléletére, mely mintha csak tükörképe lenne az enyémnek, s ő szintén ámulattal hallgatja szavaimat, mikor az izocianátok foszfénezéséről beszélünk.

Az órák telnek, sőt repülnek. Egészen megfedkezem róla, hogy aki mellettem ül, nem más, mint a folyosón végigrobogó „furcsa lány”. Már nem azt a lányt látom, hanem egy kedves, értelmes nőt, akinek korrekt, reális véleménye van a világról. Olykor észreveszem, hogy különös, csodálkozó tekintettel néz rám, miközben beszélgetünk. Tudom, mire gondol. Azt mondja magában: Jé, ez a lány nem is olyan furcsa. Sőt, kedves, értelmes, jól el lehet vele beszélgetni. Én is ezt gondolom róla. Elszégyellem azonban magamat, amiért most veszem csak észre. Láhattam volna már korábban is, ha nem annyira nagyon arra koncentráltam volna, hogy ő márpedig furcsa...

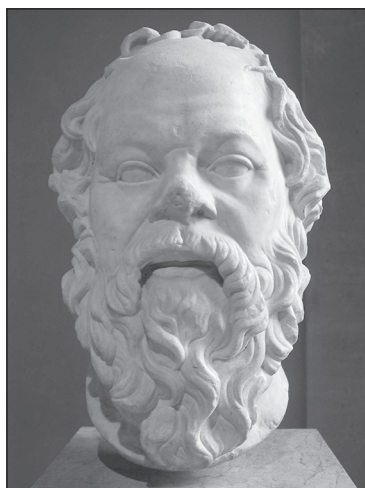
Szőke Lídia

„Nem Isten van a világban, hanem a világ Istenben”

Isten, a teremtet világ, a Világosság, a szentlélek, valamint az „Élő Vizek Forrása” a Bibliában, az ókeresztény irodalomban, a régi „idealista” filozófiában és a modern fizikában

Sajnálatos, hogy a jelenleg meghatározó teológiai áramlatok (különösen más egyházakban) az ókori filozófiai tradíciót úgy kezelik, mint a Bibliától idegen, a zsidó-keresztény Szentírással ellentétes eszmarendszerek összességét. Annak ellenére teszik ezt, hogy Juszminosz Mártírtól, az első a görög filozófiát elítélő hitvédőtől kezdve, egészen Søren Kierkegaard-ig, az ókori hagyománnyal vitatkozók a görög filozófusokkal szembeni ellenszenvüket nem terjesztették ki Szókratészre (a tulajdonképpeni idealista filozófiát megalapító Platón mesterére), sőt Szókratészt kifejezetten pozitívan értékelték.

Szókratész „daimónja”

Szókratész i. e. 469 – i. e. 399

Unitárius Káténk kifejezi egyházunk meggyőződését a világ különböző vallásait meghirdető szentemberek etikai egységére vonatkozóan, valamint hitet tesz amellett, hogy az Egy Igaz Isten minden nemzet patrónusa, erkölcsiségének alapelve. Mégis, talán hiányzik a felsorolásból „Szókratész, aki a görögöknek hirdette Istent”. Ugyanis már Juszminosz Mártírtól kezdve el-

terjedt (még a görög filozófiával szemben szkeptikus eszmearámlatokban is), hogy Szókratész személyes patrónusa, akit ő „daimonionnak”, azaz (kereszténység előtti görög szóhasználatban) „Istenségnek” nevezett, valójában, az általa megsejtett, végső isteni valóság volt. Így Szókratészt az egy igaz Isten mártíráként ítélték el, és itta ki a bürökpoharat (Szókratészt a „daimonionja” miatt, az olümposzi istenekben hívó athéni népgyűlés – a demagógok uszításának hatására –, bürökpohár kiadására, azaz öngyilkosságra ítélte).

Szókratésznek köszönhetjük az úgynevezett kozmológiai istenérv első megfogalmazását. (Korábban ezt az istenérvet a középkorban élő filozófusnak, Aquinói Tamásnak tulajdonították.) Az istenérv Szókratész egyik tanításával való azonosságával akkor szembesültem, amikor az Eötvös Lóránt Tudomány Egyetem Bölcsészettudományi Karán hallgattam egy konferencia-előadást, ahol az előadó doktorandusz felvetette, az újszülött, 19-20. századi „naturalista” (avagy – az

államszocializmus által propagált, még pontatlanabb néven – „materializmusként” elterjedt) tan hatásától sem teljesen független gondolkodású moderáló filozófusok heves bírálata ellenére, hogy egy, Szókratésznél későbbi görög filozófus, Sextus Empiricus által bírált egyik filozófiai tan már ezt az istenérvet fogalmazza meg, ha nem is keresztény értelemben vett egyistenhívő kontextusban. (A filozófusok, legalábbis kritikájuk megfogalmazása szerint, azért bírálták a doktorandusz megállapítását, mert nem kultúrtörténeti, hanem filozófiai szempontból értékelték észrevételét.) Az előadó által ismertetett ókori kozmológiai istenérv-változat egyértelműen Szókratésztól eredő egyik teológiai-filozófiai tan továbbfejlesztése.

Szókratész azt tanította, hogy a teremtető erő végtelen jóindulatát (ma úgy mondanánk: a világmindenség Alkotójának intelligens voltát) bizonyítja, hogy az általa teremtet ember (illetve az élővilág), amely szolgálja Őt, ilyen ideális helyen lakik, kedvező létfeltételek mellett, mint amilyen a Föld, a világegyetem hatalmas, lakhatatlan régióihoz képest.

Ezt a kozmológiai istenérvet számos modern kozmológus és fizikus is a világmindenséget megalkotó intelligencia létének legfőbb bizonyítékaként méltatja.

A tagadás teológiája

A görög filozófia kiegészíti a bibliai egyistenhitet. A Biblia Isten egységéről tanít, a görög filozófia legjelentősebb ága arról tanít, hogyan lehet Hozzá méltóan gondolkodni az egyetlen isteni valóságról. Ez a filozófiai iskola az „Egy”-filozófiája. Eszköze a (tulajdonosság) tagadás teológiája. Legfőbb tanítása szerint ami/aki végtelen (NEM-véges), annak romolhatatlannak (NEM-romlandó) és örökkévalónak (NEM-időleges) kell lennie, mivel ha romlandó lenne, nem volna végtelen. Egynek kell lennie (NEM-sok), mert ha nem volna egyetlen, azaz több volna, nem lenne végtelen, hiszen az alaphalmazának nem töltené ki a teljességét, ha osztoznia kellene más hozzá hasonlókkal. Mindenhatónak (NEM-gyenge) kell lennie, mivel ha bármi is erőt tudna venni rajta, akkor nem volna örökkévaló és végtelen. Ez azt is jelenti a filozófiai iskola szerint, hogy Istennek teljesen homogénnek (egyneműnek, NEM-részekre-osztható) kell lennie, mivel másképp részekből állna, és így nem volna egyetlen, végtelen és romolhatatlan. Ahogy az iskolát alapító filozófus, az egyistenhívő Xenophanész tanította: „mindene lát, mindene ért, mindene hall, mégsem vesz levegőt”. (Xenophanész 24. töredéke, Kirk-Raven-Schofield, 1998. [az eredeti kiadás 1983.]) (Folytatása következik.)

Tóth Tamás Zoltán

Ülésezett a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa Kolozsvár, 2015. július 3.

A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának ülése istentisztelettel kezdődött, a belvárosi unitárius templomban Lőrinczi Lajos lelkész-esperes szolgálatával. Az istentisztelet után az ülés a János Zsigmond Unitárius Kolégium dísztermében folytatódott az elfogadott tárgysorozat alapján. A képviselők egyenként megvitatták és elfogadták az elmúlt év egyházkormányzati munkáját összefoglaló jelentéseket.

Ezt követően került sor az Ünnepi Gálára, melynek keretében a Főtanács méltatta és oklevélben részesítette az elmúlt év kiemelkedő teljesítményt nyújtó egyházközségek, intézmények, egyháztársadalmi szervezetek, világi és lelkési vezetők szolgálatát.

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete részéről elismerő oklevélben részesült: Balácsi László a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség lelkésze valamint Zoltán Csaba a Budapesti Unitárius Egyházközség jegyzője, a Gondviselés Segélyszervezet elnöke.

A Főtanács munkálatait záró vacsorán a Berde-serleggel tartott pohárköszöntőt Farkas Emőd főgondnok mondta.

Kászoni-Kövendi József püspöki helynök

Dr. Barabássy Sándor egyházkerületi felügyelő gondnok

A Főtanács résztvevői

Zoltán Csaba átveszi az elismerő oklevelet

A Főtanács résztvevői

Fotók: Márkó László

A Magyar Unitárius Egyház
Magyarországi Egyházkerületének
kiadványa

Megjelenik kéthavonta.

Alapítási év: 1947.

HU ISSN 01331271

Szerkesztőbizottság:

Kriza János főszerkesztő

Szerkesztők:

Bartha Mária Zsuzsánna

Retkes Attila

Szász Adrienne

Farkas Wellmann Éva

Lapterv, tördelés:

Kriza János

Szerkesztőség címe:

1055 Budapest.

Nagy Ignác u. 2-4

Telefon/fax: 311-2801

unitariusélet@gmail.com

Index: 25 842

Terjesztő, felelős kiadó:

Magyar Unitárius Egyház

Magyarországi Egyházkerülete

Előfizetés: mue@unitarius.hu

A lapszámok interneten előrhetők a

tudastar.unitarius.hu oldalon

Adományokat szívesen fogadunk.

Bankszámlaszám:

11713005-20011631

Nyomda:

Press Time Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 15.

Felelős vezető:

Schmidt Dániel

Kéziratokat nem őrzünk meg

és nem küldünk vissza.

A lapban közölt írások

nem tükrözik feltétlenül

a szerkesztőség álláspontját.

Következő lapzárta:

2015. november 30.

(összevont lapszám)